

VIITASAARI

Tilinpäätös 2025

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus.....	3
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3 Toimintaympäristö	7
1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	12
1.1.5 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	15
1.1.6 Kaupungin henkilöstö	15
1.1.7 Ympäristöasiat	17
1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat	19
1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	20
1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	22
1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	25
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	26
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	26
1.3.2 Toiminnan rahoitus	28
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	30
1.5 Kokonaistulot ja -menot	33
1.6 Konsernin toiminta ja talous	34
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	34
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	34
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	35
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	37
1.6.5 Selonteko konserninvalvonnan järjestämisestä	38
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	40
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	44
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely	44
1.7.1 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	44
2 Talousarvion toteutuminen	46
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	46
2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	47
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen	47

1 Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Keväällä 2026, kirjoittaessani tätä kaupunginjohtajan katsausta vuodesta 2025 huomaan, että moni asia muuttuu nopeasti. Vuoden 2025 alusta astui voimaan työllisyysuudistus, jossa työllisyyspalvelut siirtyivät valtion järjestämivastuulta kuntien järjestämivastuulle. Kunnat hoitavat työllisyyspalveluitaan työllisyysalueiden kautta, jotka edellyttävät tiettyä työllisten määrää ja siten kuntien yhteistyötä. Me Viitasaarella kuulumme Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen, jonka isäntäkuntana toimii Äänekosken kaupunki. Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Reina on todennut tiivistäen: *"lähipalveluita vahvistamalla pyritään aiempaa paremmin vastaamaan työtä ja työvoimaa etsivien tarpeisiin. Siinä auttaa, että kunnat vastaavat keskeisesti myös koulutuksesta, elinkeinopolitiikasta, hankinnoista ja monien investointien edellytyksistä. Tässä kokonaisuudessa voidaan vaikuttaa työvoiman kysyntään ja tarjontaan."* Uudistuksen lähtökohdat ovat siis erittäin hyvät ja järkeenkäyvät ja esimerkiksi Viitasaarella on lähdetty rakentamaan uusia toimintatapoja työllisyydenhoitoon siten, että siinä yhdistyvät työllisyysalueen, kaupungin oman työllisyysyksikön sekä kehittämisyritys Witas Oy:n työpanos.

Työllisyysuudistuksen yhteydessä muuttui merkittävästi myös kuntien rahoitusvastuu, osuen valitettavasti samaan aikaan valtakunnallisen työttömyyden kasvun kanssa. Myös Viitasaarella rahoitusvastuun muutos nostatti merkittävästi työttömyysetuuskustannuksia, prosentuaalisesti jopa 200 %:lla edellisvuoteen. Tämä teki merkittävää hallaa kokonaistaloudellemme vuonna 2025 ja sitä oli mahdotonta arvioida vuoden 2024 aikana, kun talousarviota vuodelle 2025 valmisteltiin. Sama tilanne ja haaste tuntuu jatkuvan vuoden 2026 alkupuolella: työttömyytemme on noussut merkittävästi koko vuoden 2025 ja alkuvuoden 2026 ajan, tammikuussa 2026 sen ollessa 15.8 prosenttia. Yritysten toimintaympäristössä ja taloudellisessa liikkumavarassa riittää haasteita ja ne vaikuttavat automaattisesti myös kuntatalouteen.

Nämä muutokset yhdistettynä verotulojen ennakoitua alhaisempaan kertymään sekä valtionosuuksiin tehtyihin leikkauksiin, ovat johtaneet siihen, että tilinpäätöksen tulos vuodelta 2025 on alijäämäinen ja vuoden 2026 alusta olemme käynnistäneet laajan, jopa 2.5 miljoonan euron sopeutuksia etsivän talouden tasapainottamistyön. Käyttötaloutemme toteutui kuitenkin vuoden 2025 aikana suhteellisen suunnitellusti, siitä kiitos jokaiselle sen eteen töitä tehneelle. Tämäkin osoittaa, että kuntatalous on aina riippuvainen myös valtiontaloudesta ja muusta kansallisesta tilanteesta, ne voivat heilauttaa yksittäistä kuntalaivaa nopeastikin syvempään aallokkoon.

Vuonna 2025 tapahtui kuitenkin myös paljon merkittäviä, positiivisia asioita. Vuoden 2025 lopussa valmistui infrastruktuurinsa osalta Wiilon yrityspuisto, jossa oli mukana myös JTF-rahoitusta. Kaupunkikonserni tekee aktiivisesti töitä edistääkseen toimijoiden sijoittumista alueelle ja ensimmäiset hallit ovat jo alueelle valmistumassa. On muistettava, että tässäkin näkyy talouden vaikutus: yritysten investointikyvykyys ei tällä hetkellä ole huipussaan ja myös yritykset joutuvat miettimään tarkkaan sijoittumisensa riskit. Neuvottelut sijoittumisista eivät ole pikajuoksuja, ne ovat vähintään puolimaratonieja. Teemme aktiivisesti töitä elinvoiman kehittämisen eteen ja uskon vahvasti, että Wiilon yrityspuisto on jo nyt ollut todellinen satsaus tulevaisuuteen ja sen avulla luodaan pitkäjänteistä elinvoimaa kaupungillemme.

Kesä 2025 oli tapahtumiensa osalta poikkeuksellinen Viitasaarella. Viitasaari näkyi ja kuului, teatteritaiteen, konserttien, kylätapahtumien, markkinoiden, harrastustapahtumien sekä monen muun tapahtuman muodossa. Meillä on upea ja aktiivinen tapahtumajärjestäjien kenttä, jotka tekevät vapaaehtoistyönsä kautta myös merkittävää brändityötä kaupungin näkyvyydelle. Tapahtumat houkuttelivat tuhansia kävijöitä, myös kaupunkimme ulkopuolelta. Suuri kiitos jokaiselle järjestelyissä mukana olleelle!

Uusi valtuusto ja uudet luottamushenkilöt lautakunnissa ottivat ohjat käsiinsä kesäkuussa 2025. Valtuustostamme noin puolet ovat uusia valtuutettuja. Heillä on toimintaympäristönään moniulotteisesti muuttunut kuntakenttä, joka uudistuu jatkuvasti. Taloustilanne, väestön ikärakenne, työttömyys, oppimisen tuen uudistukset, talousraportoinnin uudistukset, hankintalain uudistus, alueidenkäyttöön liittyvät uudistukset, vihreä siirtymä, kiinteistöt ja yhtiöittämisveloitteet - nämä muodostavat vain osan moninaisesta kokonaisuudesta, joita tulee pystyä huomioimaan myös päätöksenteossa. Näistä huolimatta pitää pystyä tekemään päätöksiä, jotka ohjaavat kaupunkia kohti tulevaa; elinvoimaisesti ja rohkeasti. On ollut hienoa päästä tekemään töitä myös uusien päättäjien kanssa. On selkeästi nähtävillä se, että meillä kaikilla on yhteinen tahtotila saada tehtyä kaupungistamme vielä pikkasen parempi paikka tulevaisuudessa. Haasteet eivät ole ylitsepääsemättömiä, vaan niihin täytyy suhtautua myös uteliaisuudella ja rohkeudella, tarvittaessa muuttaen vakiintuneita toimintatapoja.

Kuten edellä on kuvattu, kuntakentän muutokset, väestökehitys ja julkisen talouden kiristynvä tilanne asettavat kunnille tulevina vuosina merkittäviä haasteita. Samalla ne korostavat yhteistyön, ennakoivan johtamisen ja paikallisten vahvuuksien hyödyntämisen merkitystä. Viitasaarella näihin haasteisiin vastataan määrätietoisella kehittämistyöllä ja avoimella yhteistyöllä niin kuntalaisten, henkilöstön kuin sidosryhmien kanssa.

Haluan esittää lämpimät kiitokseni kaupungin henkilöstölle, luottamushenkilöille, yrittäjille sekä kaikille yhteistyökumppaneille hyvästä työstä Viitasaaren hyväksi kuluneena vuonna. Yhteisellä työllä rakennamme kaupungille kestävää tulevaisuutta myös tulevina vuosina.

Viitasaarella 15.3.2026,

Helena Vuopionperä-Kovanen

kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupungin organisaatorakenne

Viitasaaren kaupungin organisaatorakenteessa korostetaan kaupungin roolia palveluorganisaationa, sote-uudistuksen jälkeisiä tehtäviä ja tulevaisuuden elinvoimatarpeita. Organisaatiokuvassa konserniyhtiöt sijoittuvat elinvoimapalveluihin, tosin niitä ohjaa jokaista oma hallitus ja toimitusjohtaja.

Viitasaaren kaupunki toimii vastuukuntana kahdeksan kunnan ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan yhteistoiminta-alueella. Vuoden 2025 alusta Saarijärven kaupunki liittyi ympäristönsuojelun yhteistoimintaan.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto 1.1.-31.5.2025

Puheenjohtaja	Sisko Linna (SDP)
I varapuheenjohtaja	Elina Mäkinen (KESK)
II varapuheenjohtaja	Hannu Suni (KD)

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto 1.6.2025 alkaen

Puheenjohtaja	Hilma Vepsäläinen (SDP)
I varapuheenjohtaja	Elina Mäkinen (KESK)
II varapuheenjohtaja	Jyrki Koskela

Kaupunginhallitus 1.1.-31.5.2025

Puheenjohtaja: Pirjo Grönholm-Paananen (KESK)
Varapuheenjohtaja: Hilma Vepsäläinen (SDP)
Jäsen: Jussi Kananen (KESK)
Jäsen: Seppo Kauppinen (KESK)
Jäsen: Risto Rossi (SDP)
Jäsen: Outi Vornanen (SDP)
Jäsen: Teuvo Ruuhi (KOK)
Jäsen: Ilpo Manninen (PS)
Jäsen: Tuija Tuikkanen (KESK)

Varajäsen: Anu Paananen (KESK)
Varajäsen: Leena Niskanen (SDP)
Varajäsen: Leila Haiko (KESK)
Varajäsen: Jorma Kekkonen (KESK)
Varajäsen: Mauno Niskanen (SDP)
Varajäsen: Veikko Lindlöf (SDP)
Varajäsen: Mervi Rihto (KOK)
Varajäsen: Mika Heinonen (PS)
Varajäsen: Seppo Pietiläinen (KESK)

Kaupunginhallitus 1.6.2025 alkaen

Puheenjohtaja: Pirjo Grönholm-Paananen (KESK)
Varapuheenjohtaja: Outi Vornanen (SDP)
Jäsen: Jari Hämäläinen (SDP)
Jäsen: Anna Kemppainen (VAS.)
Jäsen: Henri Koskinen (KESK)
Jäsen: Mauno Niskanen (SDP)
Jäsen: Seppo Pietiläinen (KESK)
Jäsen: Petri Säteri (KOK)
Jäsen: Tuija Tuikkanen (KESK)

Varajäsen: Väinö Laurila (KESK)
Varajäsen: Jenny Vornanen (SDP)
Varajäsen: Maarit Simonen (SDP)
Varajäsen: Hannu Glad (VAS)
Varajäsen: Jussi Kananen (KESK)
Varajäsen: Risto Rossi (SDP)
Varajäsen: Seppo Kauppinen (KESK)
Varajäsen: Kaarina Karjalainen (KOK)
Varajäsen: Pirjo Nyman (KESK)

Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat vuonna 2025

Kaupunginhallitus, esittelijä: kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, esittelijä: palvelualuejohtaja Jouni Häkkinen

Elinympäristön ja asumisen lautakunta, esittelijä: palvelualuejohtaja Jukka Tuohimaa

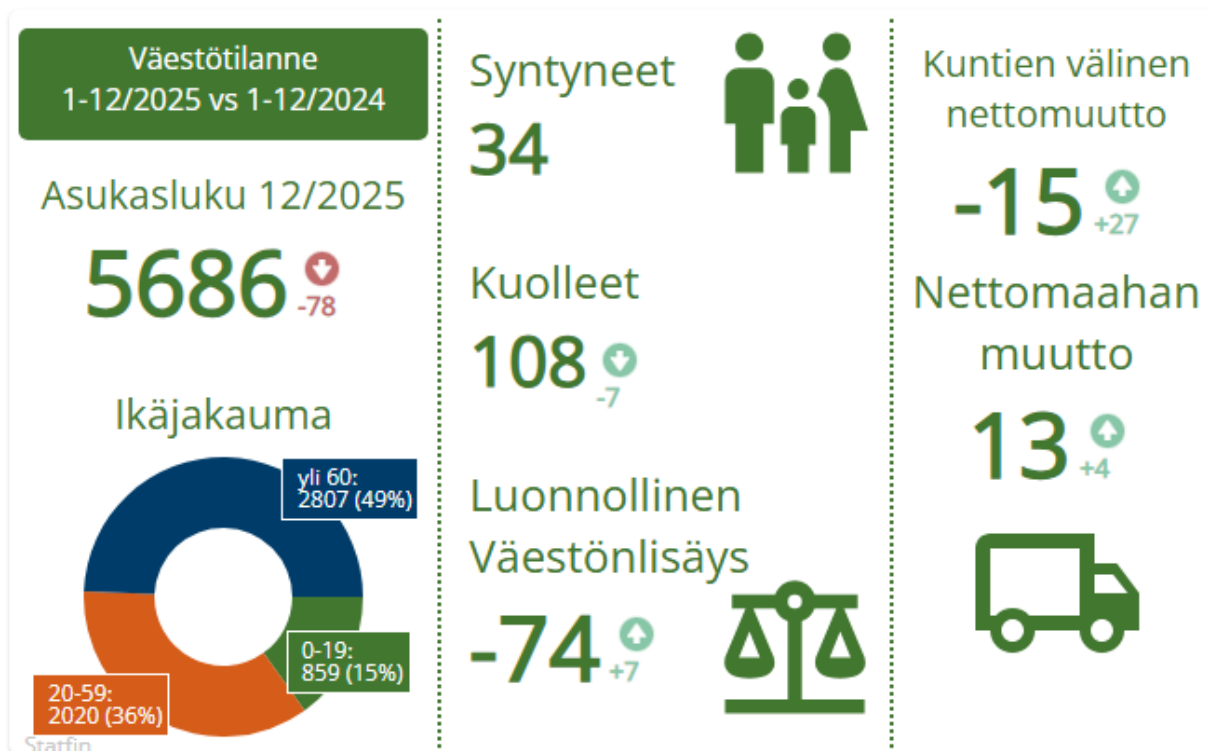
Ympäristölautakunta (yhteislautakunta), esittelijä: palvelualuejohtaja Sari Flyktman

Muut tilivelvolliset viranhaltijat: hallintopalvelujen palvelualuejohtaja Anni Riihimäki, talous- ja tietohallintojohtaja Salla Manni

Viitasaaren johtoryhmä kokoontuu viikoittain ja johtavien viranhaltijoiden lisäksi siihen osallistuvat konserniyhtiöiden toimitusjohtajat sekä viestintäsuunnittelija.

1.1.3 Toimintaympäristö

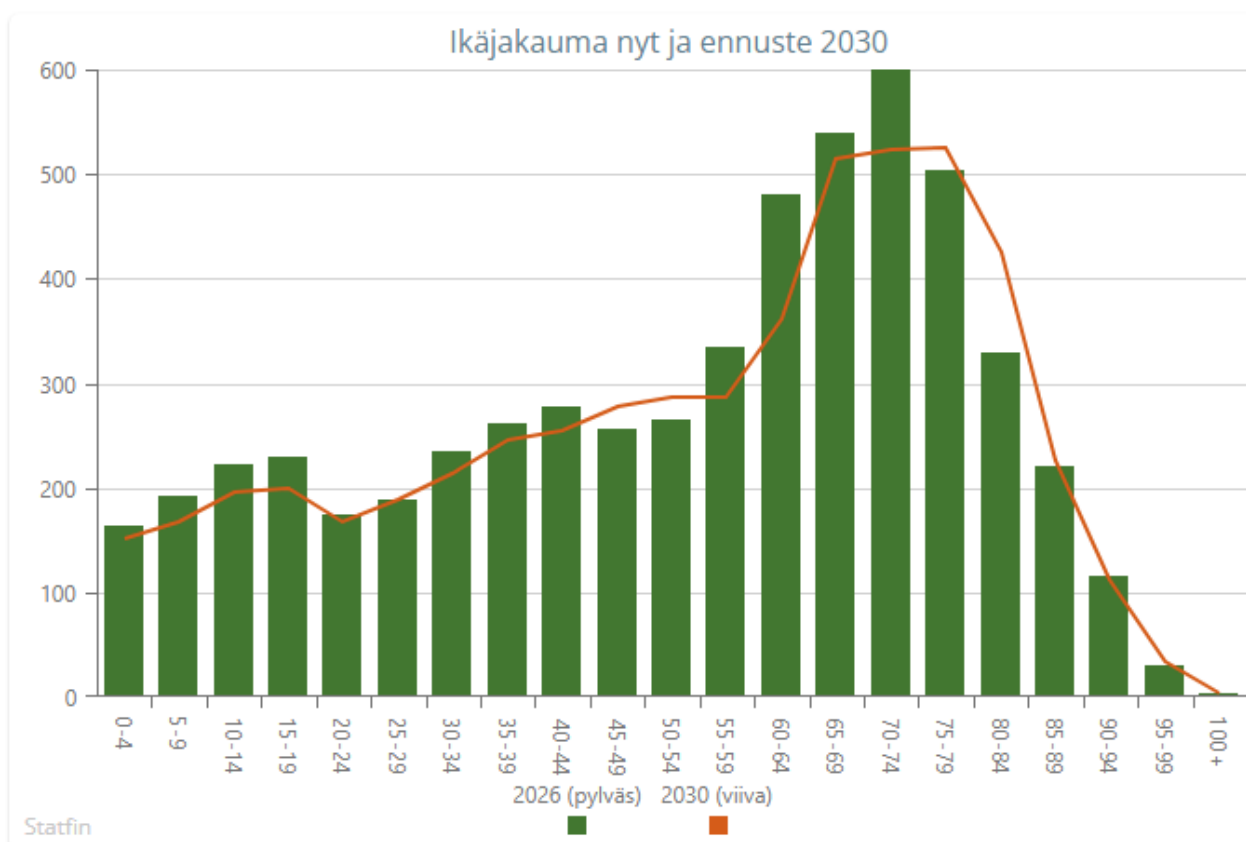
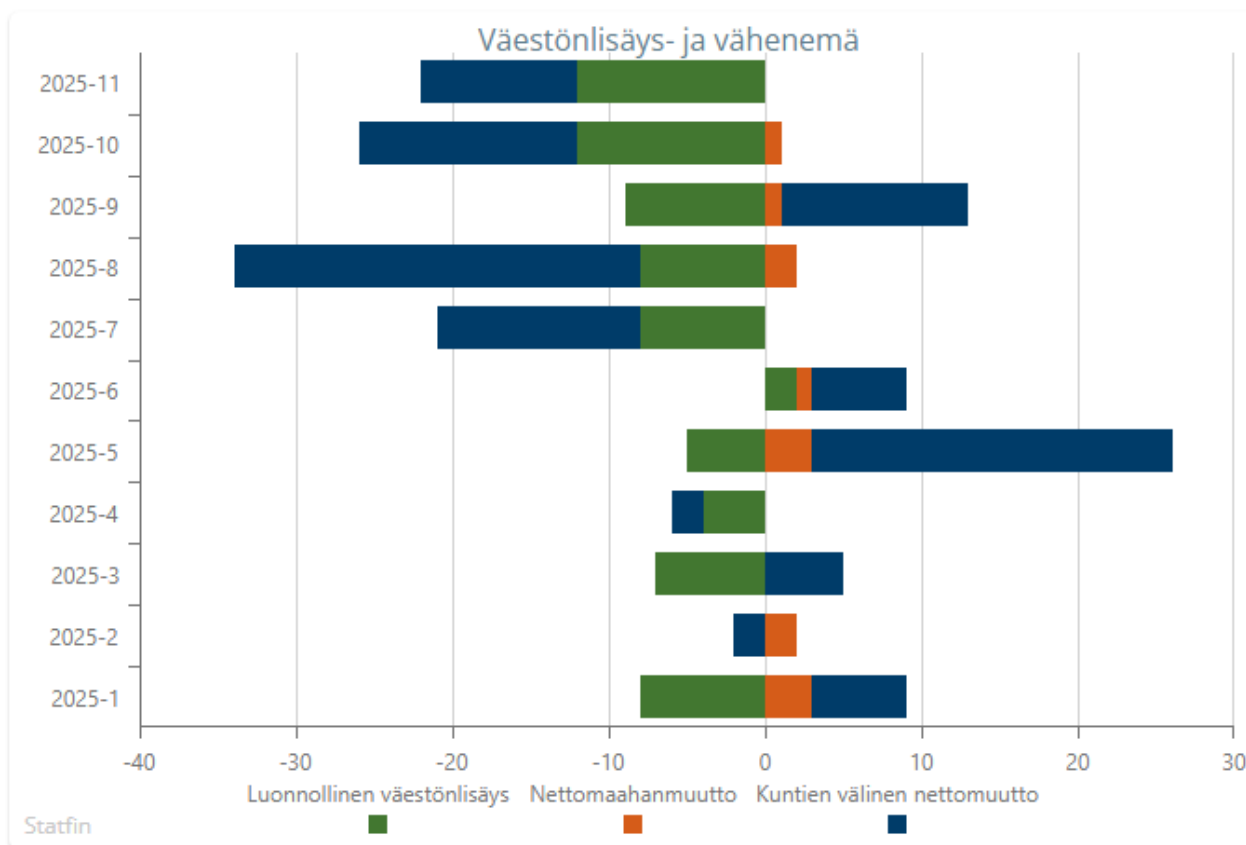
Väestö

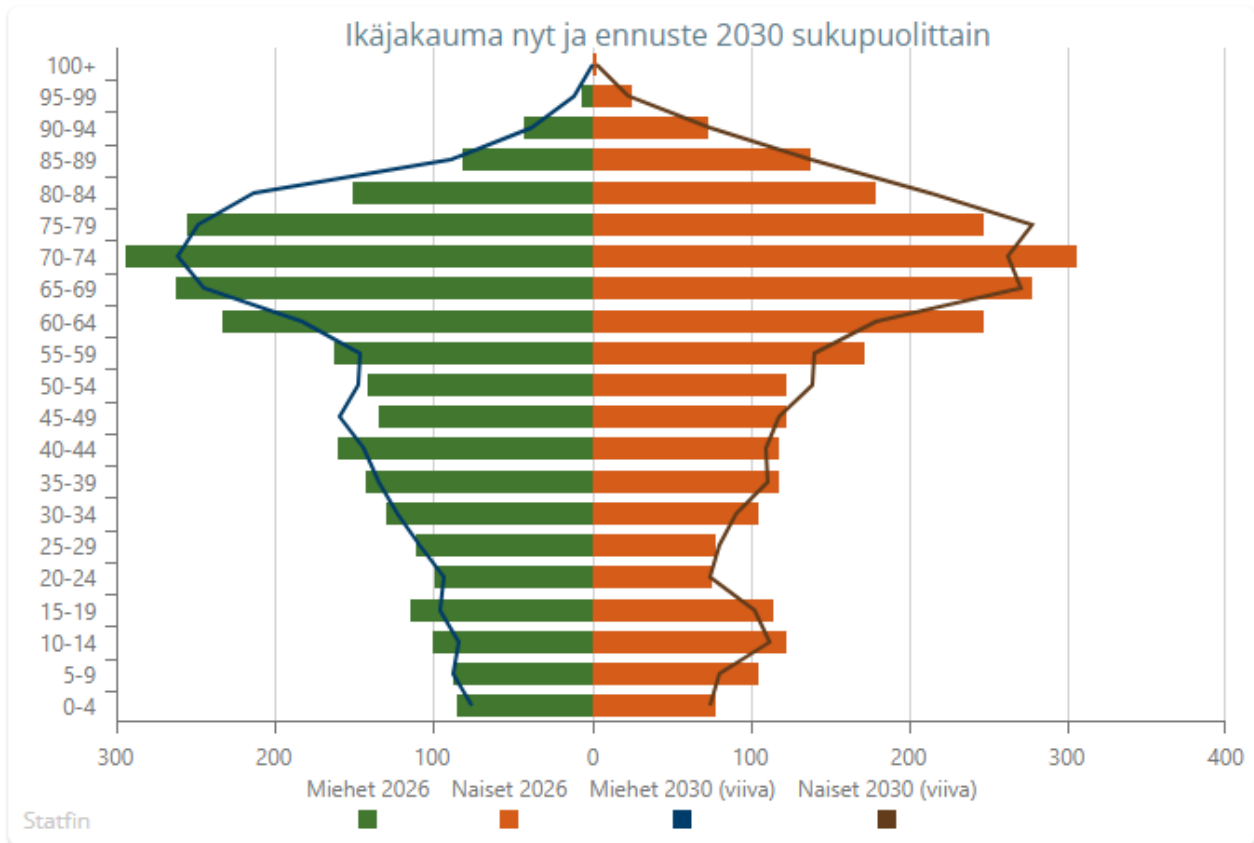

Viitasaaren kaupungin asukasmäärä vähenee hiljalleen, viimeisten viiden vuoden keskiarvona muutos on ollut -2,0 % vuodessa. Väestöennusteiden valossa suuntaus jatkuu, mutta väestönkehitys näyttää hieman syksyllä 2024 julkaistua väestöennustetta myönteisemmältä etenkin nuorimmissa ikäryhmissä.

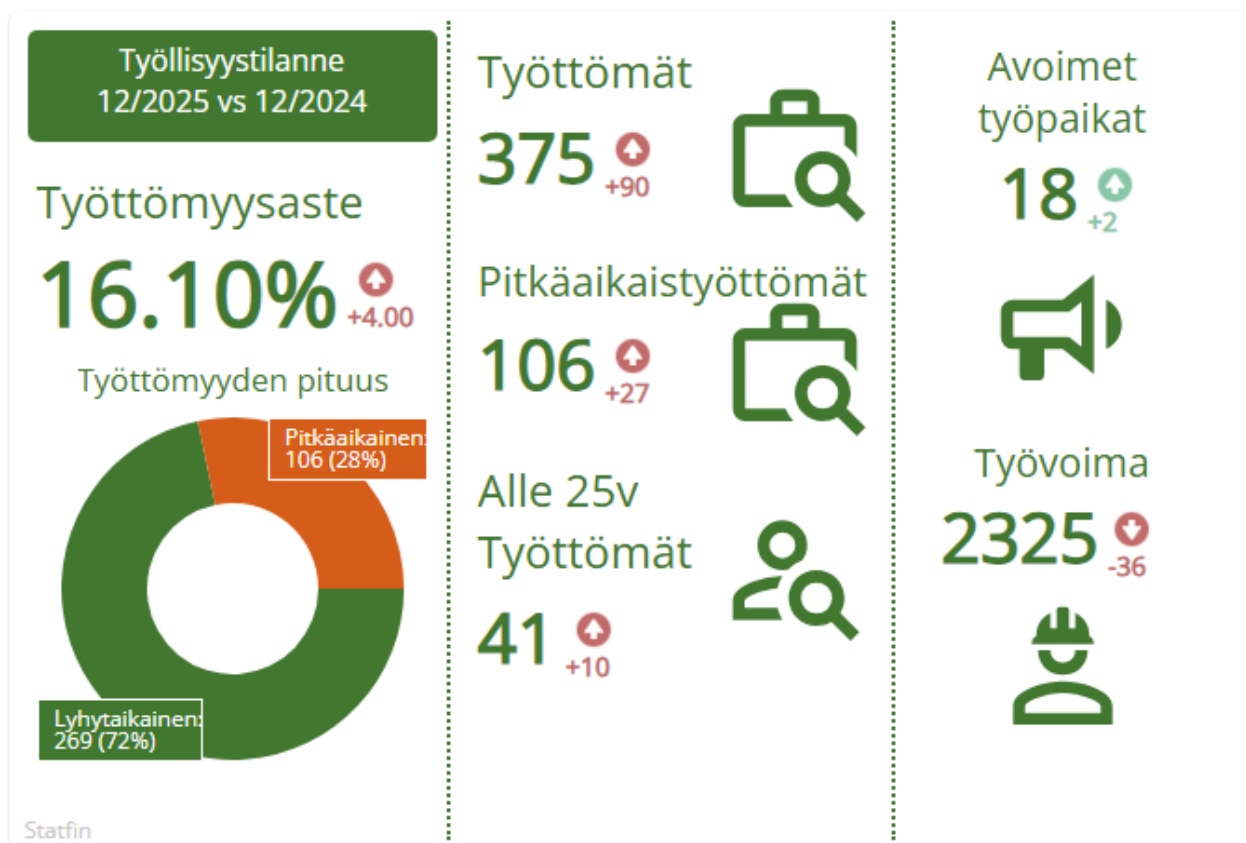
Asukasmäärän vähenemisen taustalla on negatiivinen luonnollinen väestönkasvu, koska kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa. Vuonna 2025 luonnollinen väestönlisäys, kuntien välinen nettomuutto ja nettomaahanmuutto olivat kuitenkin edellisvuotta myönteisempiä.

Väestömuutosten kuukausittaista vaihtelua, väestön ikäjakaumaa ja ennusteita esitetään seuraavissa kuvioissa.

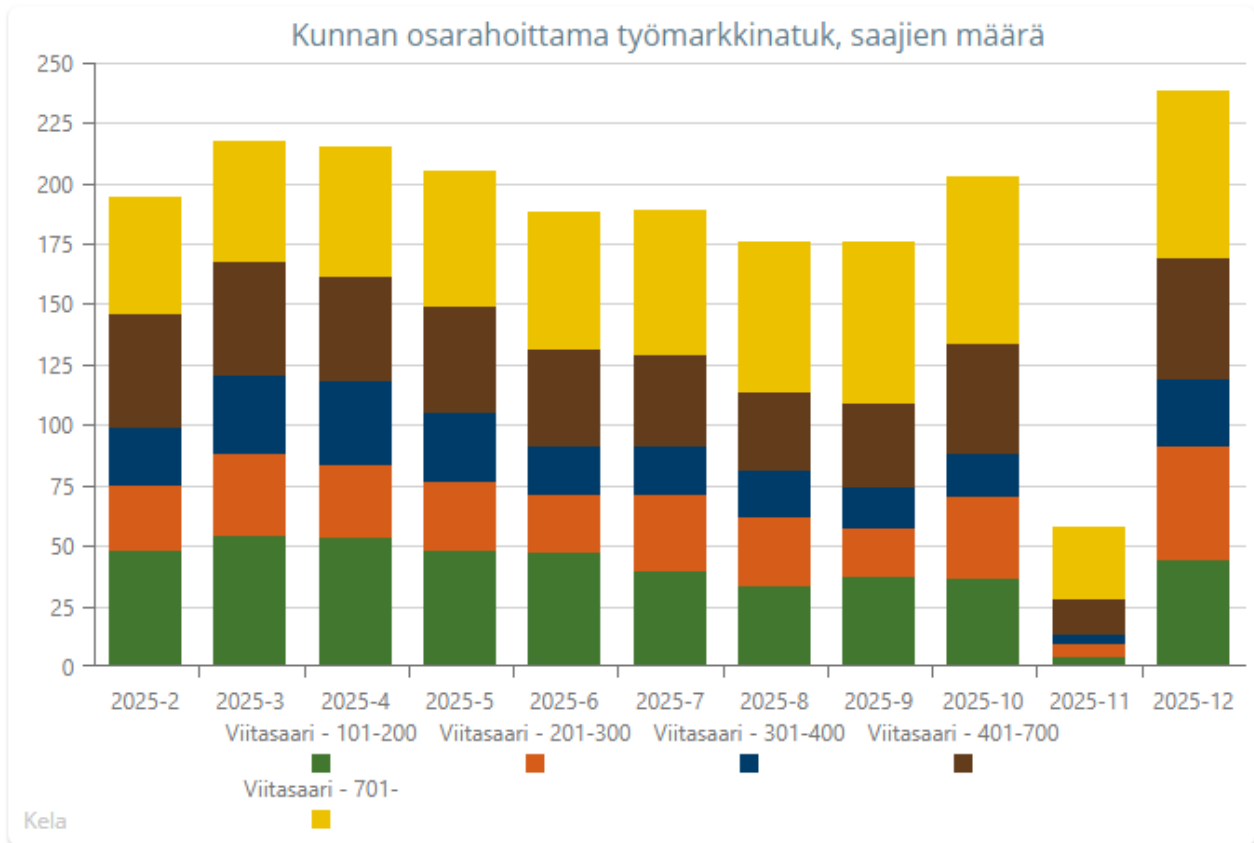

Työllisyys

Työllisyysalueuudistus ja siihen liittyneet työttömyysturvan muutokset osuivat varsin haastavaan ajankohtaan, kun työllisyystilanne synkentyi vuoden 2025 aikana merkittävästi koko Suomessa. Viitasaarella työttömyysaste kipusi joulukuussa 16,10 prosenttiin työvoimasta.

Kaupungin rahoitusosuus työttömyysetuuksista kasvoi edellisvuoteen verrattuna yli kaksinkertaiseksi. Kaupungin osarahoittamaa työmarkkinatukea saaneiden lukumäärä kuukausittain työttömyyspäivien mukaan ryhmiteltynä esitetään seuraavassa kuviossa. Marraskuun tiedoissa näkyvä poikkeama johtuu tilaston virheestä.

1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön taloudellisessa katsauksessa talvella 2025 todetaan, että Suomen talouden toipuminen otti takapakkia vuoden 2025 aikana. Ongelmana on kotimaisen kysynnän puute. Tulojen kasvusta huolimatta kotitalouksien kulutus ei ole kasvanut. Rakentamisen toipuminen odottaa asuntomarkkinoiden selkeämpää piristymistä. Epävarmuus niin taloudessa kuin maailmalla on saanut suomalaiset kotitaloudet lykkäämään hankintapäätöksiä.

Ulkoinen kysyntä on sen sijaan ollut hieman odotettua vahvempaa. Yhdysvaltojen tullien vaikutus on toistaiseksi jäänyt vähäiseksi, ja maailmantalous sekä -kauppa ovat kasvaneet kohtuullisesti. Tämä on heijastunut myös vientiin. Lisäksi tuotannolliset investoinnit antavat aihetta odottaa parempaa kasvua tulevina vuosina.

Vuonna 2025 bruttokansantuotteen kasvu jäi 0,2 prosenttiin. Suomen talouden tuotannon taso oli selvästi potentiaalisen tuotannon tason. Talouden odotetaan toipuvan tulevina vuosina: BKT:n odotetaan kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2026, 1,7 prosenttia vuonna 2027 ja 1,6 prosenttia vuonna 2028.

Maailmantalous on kasvanut ennakoitua nopeammin, vaikka epävarmuustekijöitä on paljon. Euroalueen talous on toipumassa, joskin maiden väliset erot kasvussa ja näkymissä ovat varsin suuria. Yhdysvalloissa talouskasvu hidastuu, mutta nousevissa talouksissa kasvu jatkuu ripeänä. Epävarmuudesta huolimatta maailmankaupan näkymät ovat kokonaisuutena melko myönteiset.

Tavaravienti on kasvanut vuonna 2025, vaikka Yhdysvaltojen tullit varjostavatkin näkymiä. Osin kasvuun ovat vaikuttaneet laivatoimitukset, mutta myös kysynnän toipuminen euroalueella on vahvistanut vientiä. Nettoviennin vaikutus kasvuun on vielä ollut positiivinen, mutta jatkuvuusilla puolustushankinnat ja muut investoinnit nostavat tuontia enemmän kuin mitä viennin odotetaan kasvavan.

Kotitalouksien ostovoiman kasvu oli vuonna 2025 hidasta johtuen heikosta työllisyystilanteesta, sosiaalietuuk-sien leikkauksista ja kulutusverojen korotuksista. Ostovoimaa tukee lähinnä keskiansioiden nousu. Työmarkki-noihin, geopoliittiseen tilanteeseen ja julkisen talouden sopeuttamistarpeisiin liittyvät epävarmuudet ovat painaneet kuluttajien luottamusta poikkeuksellisen pitkäkestoisesti. Säästäminen on kasvanut.

Kuluttajahintojen nousu hidastui syksyllä 2025 uudestaan alle euroalueen keskiarvon, kun kulutusverojen korotusten vaikutus hintojen muutokseen oli pääasiassa ohi. Palvelujen hinnat nousevat yhä, erityisesti terveyspalvelujen maksujen takia. Inflaation ennustetaan pysyvän maltillisena ja nousevan asteittain 1,9 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä.

Investoinneissa pohja lienee ohitettu ja käänne varovaiseen kasvuun alkanut. Vuonna 2025 investoinnit kasvoivat vajaat 2 prosenttia, mutta vuodesta 2026 alkaen kasvu nopeutuu. Kasvua vetävät erityisesti energiasii-rytymä, puolustushankkeet ja asuntomarkkinoiden asteittainen elpyminen. Aineettomat investoinnit ovat vahvassa kasvussa, samoin kone- ja laiteinvestoinnit, joita puolustushankinnat vauhdittavat. Asuntorakentaminen toipuu hitaasti, mutta pidemmällä aikavälillä on kysyntää selvästi nykyistä suuremmalle rakentamisen mää-
rälle.

Työllisyyden ennakoitaan kääntyvän kasvuun vuonna 2026. Viimeaikainen työttömyyden kasvu selittyy työvoiman määrän kasvulla, ei työllisyyden vähenemisellä. Hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto ovat lisänneet työvoiman tarjontaa, mutta kysyntä ei ole ainakaan vielä riittänyt työllisyyden selvään kasvuun. Työllisyyden ennakoitaan kääntyvän kasvuun vuodesta 2026 alkaen talouskasvun piristymisen myötä. Työllisyysasteen odotetaan nousevan vuoteen 2028 mennessä, mutta ei vuoden 2022 huipputasolle. Työttömyysaste pysynee edelleen rakenteellista tasoa korkeampana.

Julkinen alijäämä on jämähtänyt syväksi. Alijäämä heikkenee ja pysyy yli kolmessa prosentissa suhteessa BKT:hen 2020-luvun loppuun asti. Velkasuhde jatkaa kasvuaan ja nousee yli 95 prosenttiin. Hidas talouskasvu

ja syvä alijäämäisyys kasvattavat velanottoa. Valtion menoja kasvattavat erityisesti puolustushankinnat ja kor-
komenojen nousu. Pitkittynyt taantuma ja veronkevennykset puolestaan hidastavat verotulojen kasvua siitä,
mitä se parhaimmillaan voisi olla. Ulkoisen toimintaympäristön muutoskesta johtuva menojen kasvu ja suh-
danteiden heikkous peittävät alleen sopeutustoimien myönteiset vaikutukset. Paikallishallinnon menot kasva-
vat ennustejaksolla pääasiassa hintojen ja palkkojen nopean nousun vuoksi, mikä ylläpitää alijäämää ennuste-
jaksolla.

Kuntahallinnon alijäämä on noin 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2025-2027. Epätasapainoon vai-
kuttaa erityisesti työvoimakustannusten nousu, investointipaineet ja valtionosuuksiin kohdistetut leikkaukset.
Keväällä 2025 sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen kuntasektorin työvoimakustannuksia.
Lisäksi kunta-alan ansiokehityksen ennakoitaan ylittävän yleisen ansiokehityksen vuosina 2027-2028 palk-
kausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntahallinnon kulutusmenojen volyyymi on ennustejaksolla laskeva. TE-palvelu-uudistuksen myötä kunnista
tulee suhdanneherkempiä ja työllisyyden kehitys vaikuttaa kuntatalouteen aiempaa voimakkaammin. Erityi-
sesti korkean rakenteellisen työttömyyden aluella työttömyyden kustannukset voivat nousta merkittävästi.
Uudistus on ajoittunut myös heikkoon suhdannetilanteeseen, mikä on lisännyt kuntien työttömyysturvan ra-
hoituskustannuksia aiemmin ennakoitua enemmän. Kuntien peruspalvelujen painopiste säilyy kuitenkin edel-
leen koulutus- ja sivistyspalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Palvelutarpeen vähenemi-
nen ei kuitenkaan johda kustannusten laskuun samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste
ja erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina.

Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike lisäävät kuntien välisiä eroja. Muuttotappiokunnissa tulopohja
heikkenee ja työkäinen väestö vähenee. Toisaalta erityisesti kasvukeskuksissa kasvava väestö ylläpitää voi-
makkaita investointitarpeita. Merkittävä osa kuntien investoinneista kohdistuu välttämättömiin investointei-
hin kuten rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Kuntahallinnon menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos kunnat ja kuntayhtymät onnistuvat sopeutta-
maan toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Lisäksi muut menolisäykset, kuten
arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset tai työttömyysetuuksien rahoituskustannukset voi-
vat vastaavasti heikentää tilannetta.

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma vuodelle 2026 on laadittu syksyllä 2025 talousarvioesityksen yh-
teydessä. Ohjelman mukaan kuntien talousnäkyvät heikkenevät: yleinen talouden heikko suhdannetilanne
vaikuttaa kuntien verokertymään, ja toisaalta kuntien menot kasvavat henkilöstökustannusten nousun, työt-
tömyyden kasvun ja investointitarpeiden vuoksi. Kuntien väliset erot tulo- ja menokehityksessä ovat kuitenkin
merkittäviä. Valtion vuoden 2026 talousarvioesityksen erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet heijastuvat
myös kuntatalouteen. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia
koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on kuitenkin yhteensä noin 200 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvis-
tava vuonna 2026.

Kuntaliitto on puolestaan arvioinut, että valtaosa hallituksen kuntiin kohdistuvista yksittäisistä päätöksistä ei
ole kuntien talouden kannalta odotetulla tavalla neutraaleja. Osassa toimia kuntien kustannukset tulevat li-
sääntymään esitettyä voimakkaammin, joissain toimenpiteissä kustannukset eivät kevene oletetulla tavalla tai
palvelutoiminta jatkuu kunnan omalla kustannusvastuulla.

Kuntatalouden toimintaympäristöön vaikuttavat välillisesti myös koko julkisen talouden kehitysnäkyvä. Ali-
jäämäinen valtionotalous ja julkisen velan kasvu lisäävät painetta julkisen talouden sopeutustoimiin, mikä voi
jatkossa heijastua kuntien valtionosuusrahoitukseen. Julkisen talouden tulojen ja menojen epätasapaino sekä
väestörakenteen muutos korostavat kuntatalouden kestävyysaasteita.

Kuntatalouden vuoden 2025 ennakkollisen tilinpäätösanalyysin perusteella kuntataloudessa oli toiminnan ja

investointien rahavirralla mitattuna yli 800 milj. euron alijäämä ja kuntien lainakanta kasvoi edelleen. Velkamäärä kasvoi 700 milj. euroa eli +3,4 prosenttia vuodesta 2024. Tilikauden tulos oli 0,7 miljardia euroa kerta-luonteisten erien kuten energiayhtiöiden osuuksien myyntien sekä yhtiöittämisten parantaessa tulosta.

Kuntatalouden toimintakate heikkeni edellisvuodesta -7,8 prosenttia. Toimintakulut kasvoivat 5,3 prosenttia (1,1 miljardia euroa) lähinnä työllisyyden hoidon aiheuttamien lisäkulujen vuoksi. Kuntaliiton arvion mukaan TE-palvelut siirtyivät kuntien vastuulle noin 100 milj. euroa aliresursoituna, ja uudistuksen loppulasku kunnille on noin 200-300 milj. euroa. Kunnat kuitenkin onnistuivat omilla toimillaan rahoittamaan työllisyyden hoidosta aiheutuneita lisäkustannuksia. Kuntien menoja kasvattivat lisäksi kotoutumisen edistäminen, oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistaminen sekä kunta-alan sopimuskorotusten vaikutukset palkkakustannuksiin. Kuntien korkokulut kääntyivät laskuun.

Kuntien toimintatuotot kasvoivat 0,5 prosenttia, noin 37 milj. euroa. Kunnat saivat laajeneviin tehtäviin valti-onavustuksia erityisesti OKM:n ja TEM:n hallinnonaloilla, mutta kokonaisuudessaan valtionavustukset olivat noin -230 milj. euroa edellisvuotta pienemmät. Kuntien verotulot eivät kasvaneet edellisvuodesta, vaikka ve-roperustemuutoksilla oli kunnallisverotulokertymään arviolta +307 milj. euron positiivinen nettovaikutus. Val-tionosuudet lisääntyivät 19 % eli 660 milj. euroa. Valtionosuuksia lisäsivät noin 893 milj. euroa työvoimapal-velujen uudistukseen ja työttömyysturvan rahoitusvastuun siirtoon liittyvät muutokset, muut tehtävämuutok-set sekä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuuksia puolestaan vähensivät noin -1.184 milj. euroa sote-siirtolaskelman vähennykset, kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta, verotulo-menetysten korvaus, peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarru sekä norminpurkuun liittyvät säästötavoit-teet.

Kuntien käyttötalouden heikentyminen johti siihen, että tulo-rahoitus ei riittänyt investointeihin, joista osa jou-duttiin kattamaan lainalla. Kehitys näkyy myös alijäämäisenä toiminnan ja investointien rahavirtana.

Yli sadalla kunnalla talous oli vuonna 2025 alijäämäinen tilikauden tuloksella mitattuna. Tulokseltaan alijää-mäisissä kunnissa asui noin 44 % Manner-Suomen väestöstä. Isojen kaupunkien taloustilanne heikkeni muita kuntakokoluokkia enemmän. Tilikauden tulos oli paras 5.000 - 20.000 asukkaan kunnissa. Kaikissa kuntakoko-ryhmissä tilikauden tulos heikkeni vuoteen 2024 verrattuna.

Elinkeinoelämän keskusliiton tammikuussa 2026 julkaiseman suhdannebarometrin mukaan Keski-Suomen yri-tykset arvioivat suhdannetilanteen yhä melko selvästi normaalia heikommaksi. Heikko kysyntä on yleisin kas-vun este, myös ammattityövoiman puute koettiin ongelmana. Kannattavuuden arvioitiin heikentyneen hienoi-sesti verrattuna vuodentakaiseen tilanteeseen. Samaa varovaista näkymää todetaan helmikuussa 2026 jul-kaistussa PK-yrittäjäbarometrissa, jonka mukaan Keski-Suomen alueen yleinen suhdannenäkymä on hieman val-takunnallisen keskiarvon alapuolella.

Alueellisissa ennakointiaineistoissa ja aluetilastoissa tunnistetaan samoja väestö- ja talouskehitykseen liittyviä haasteita mutta myös myönteisiä valopilkkuja joiden varaan maakunnan tulevaisuustyötä voidaan jatkossakin rakentaa.

1.1.5 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuonna 2025 kuntien toimintaympäristö oli edelleen merkittävässä muutoksessa. Kuntatalouteen kohdistui samanaikaisesti sekä uusia tehtäviä että taloudellisia paineita, mikä on lisännyt kuntien talouden suunnittelun ja sopeuttamisen tarvetta. Kuntien talouskehitystä ohjaavat keskeisesti verorahoituksen kertymä, valtionosuudet sekä toimintamenojen kasvu, joiden ennakoitavuus on viime vuosina heikentynyt.

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut työllisyys- ja elinkeinopalvelujen uudistus siirsi merkittävän osan TE-palveluista kuntien vastuulle. Samalla kuntien rooli työllisyyden edistäjänä vahvistui, mutta myös rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kasvoi. Uudistus on lisännyt kuntien tehtäviä sekä taloudellista riskiä, vaikka palvelujen siirtymävaihe on valtakunnallisesti toteutunut pääosin hallitusti.

Kuntatalouden näkymiä heikentävät useat samanaikaiset tekijät. Toimintamenojen kasvua lisäävät muun muassa palkankorotukset kunta-alalla, investointitarpeet sekä työllisyyspalvelujen järjestämiseen liittyvät kustannukset. Samalla valtion talouden sopeutustoimet ja valtionosuuksiin kohdistuvat muutokset rajoittavat kuntien rahoituspohjan kasvua. Näiden tekijöiden seurauksena kuntatalouden ennustetaan pysyvän lähivuosina kireänä ja kuntien taloudellinen kehitys voi eriytyä alueittain.

Kunnilta edellytetään samanaikaisesti myös kykyä kehittää palveluja, vahvistaa elinvoimaa ja vastata väestörakenteen muutoksiin. Työllisyyspalvelujen lisäksi kunnille kohdistuu uusia velvoitteita esimerkiksi oppimisen tuen järjestämisessä, raportointikäytännöissä ja digitalisaation edistämisessä. Nämä muutokset lisäävät tarvetta kehittää toimintatapoja ja hyödyntää uusia ratkaisuja palvelujen järjestämisessä.

Kokonaisuutena kuntien toimintaympäristöä vuonna 2025 leimasivat julkisen talouden kiristyminen, kuntien tehtävien muuttuminen sekä kasvava tarve vahvistaa paikallista elinvoimaa ja työllisyyttä. Tilanne korostaa talouden tasapainon, tuottavuuden parantamisen sekä kuntien yhteistyön merkitystä palvelujen turvaamisessa ja kuntien kestäväen kehityksen edistämisessä.

Kaupungin toiminnassa muutokset näkyivät muun muassa siinä, että kaupungin työllisyyspalvelut järjestettiin vuoden 2025 alusta alkaen Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen toimesta. Tähän yhdistyvät luonnollisesti myös kaupungin oman työllisyysyksikön sekä Kehittämissyhtiö Witas Oy:n toimet. Työttömyys on kaupungin alueella kasvanut merkittävästi ja työttömyysetuuksien maksuosuus on kasvanut reilusti, myös rahoitusjärjestelmän uudistuksesta johtuen. Tämä on muuttanut osaltaan myös kaupungin talouden rakennetta, siitäkin huolimatta, että työllisyyden hoitamiseen on varattu rahaa kunnille ohjatuissa valtionosuuksissa. Vuoden 2025 kevään budjettiriihessä kuitenkin tehtiin myös valtionosuuksiin kohdistuneita leikkauksia, jotka näkyivät jokaisen kunnan budjetissa.

Korkea työttömyys ja lomautukset ovat vaikuttaneet myös verotulojen kehitykseen, sen ollessa huomattavasti alhaisempi, kuin vuoden 2025 talousarviota laadittaessa. Vastaavasti kuntatyönantajien valtakunnalliset palkkaratkaisut nostivat esimerkiksi henkilöstökustannuksia.

Kaupungin konserniyhtiörakenteen osalta tilanne pysyi vuonna 2025 samana, kuin vuonna aiemmin. Vuonna 2025 tehtiin päätös käyttää optiovuotta koskien hyvinvointialueiden vuokrasopimusta, joten sote-kiinteistöjä ei vielä vuoden 2025 aikana yhtiötetty. Yhtiöttämismuutosta sekä muita sote-kiinteistöihin liittyviä toimintavaihtoehtoja on selvitetty alkuvuoden 2026 aikana ja ne tulevat päätöksentekoon kuluvan kevään aikana.

Valtuustokausi vaihtui vuonna 2025 ja valtuuston kokoonpanon lisäksi sekä kaupunginhallituksen että lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten ja tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanot vaihtuivat. Vuonna 2025 panostettiin myös merkittävästi uusien luottamushenkilöiden kouluttamiseen.

1.1.6 Kaupungin henkilöstö

Viitasaaren kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2025 oli 299 henkilöä, edellisvuonna vastaava luku oli 284. Vakituisia työntekijöitä kyseisenä päivänä oli 196 ja määräaikaisia 72. Työllistettyjä oli 15.

Palkallisten henkilötyövuosien määrä (HTV2) oli 268,07 kun se edellisvuonna oli 269,68.

Henkilöstökulut olivat 3,1 % edellisvuotta suuremmat. Kunta-alan yleiset sopimuskorotukset ja tasopalkkajärjestelmään siirtyminen nostivat osaltaan palkkauskustannuksia. Talousarvioon verrattuna henkilöstökulut kuitenkin toteutuivat 1,7 % suunniteltua pienempinä.

Eläkekuluihin sisältyy kaupungin osuus Kevan tasausmaksusta. Tasausmaksulla katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteinen eläkemaksu ei riitä. Tasausmaksun kokonaismäärä jakautuu kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin. Kuntien osuus tasausmaksusta jaetaan kuntien kesken samassa suhteessa kuin ne saavat verorahoitusta (verotuloja ja valtionosuuksia).

Vuonna 2025 sairauspoissaolopäiviä henkilöä kohden oli 3,3 pv/hlö (edellisvuonna 3,6 pv/hlö). 77% henkilöstöstä ei ollut vuonna 2025 sairauden vuoksi pois töistä lainkaan.

Kaupungin henkilöstöä koskevat muut tiedot esitetään erillisenä henkilöstökertomuksena, joka saatetaan valtuuston käsiteltäväksi samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa.

Ulkoinen	TP2024	TA2025	TAM2025	MTA2025	TP2025	Tot. %	Poik. €
Henkilöstökulut	-14 484 415	-15 091 738	-104 074	-15 195 813	-14 938 048	98,3 %	257 764
Palkat ja palkkiot	-11 841 973	-12 312 126	-34 700	-12 346 826	-12 073 070	97,8 %	273 756
Henkilösivukulut	-2 642 441	-2 779 612	-69 374	-2 848 987	-2 864 979	100,6 %	-15 992
Eläkekulut	-2 441 888	-2 483 177	-5 830	-2 489 007	-2 479 354	99,6 %	9 653
Muut henkilösivukulut	-200 553	-296 435	-63 545	-359 980	-385 625	107,1 %	-25 645

1.1.7 Ympäristöasiat

Viitasaari liittyi Hinku-kunnaksi kaupunginvaltuuston päättämällä päätöksellä. Hinku on hiilineutraaliutta tavoittelevien kuntien yhteistyöverko jäsenilleen tietoa ja tukea ilmastotyöhön. Hinku-kunnilla on 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasoa vastaan.

Hinku-verkostoon liittyttäessä kaupunki sitoutui täyttämään vuodittain seuraavat kriteerit:

1. Kunta ottaa kasvihuonekaasupäästönäkölman huomioon kaavoitustilanteissa.
2. Kunta liittyy työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja ympäristöministeriön kanssa Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteiden hokkuussopimukseen liittyvät kunnat liittävä ensisijaisesti askeittain toimenpideohjelmaan.
3. Kunnanjohtaja tai hänen nimeämänsä muu kunnan työntekijä toimii Hinku-verkoston johtoryhmän jäsenenä.
4. Kunta nimeää yhteyshenkilön, joka toimii tiedonvälittäjänä kunnan ja SYKE:n välillä. Viitasaaren yhteyshenkilö on viestintäsuunnittelija Markus Kauppinen.
5. Kunta perustaa Hinku-työryhmän, jossa on edustettuna tärkeimmät hallinnonalat. Työryhmä pyrkii aktiivisesti vähentämään eri hallinnonalojen toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Viitasaarella Hinku-työryhmä on kaupungin kestävä kehityksen toimikunta.
6. Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat seuraavista tehtävistä:
 - Kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista. Investoinnit hyväksytään seuraavan vuoden talousarviossa.
 - Kunnalle laaditaan vuosittain hillintätoimien suunnitelma, joka osoittaa, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella. Suunnitelma sisältää suunnitellut investoinnit sekä keinoja asukkaiden ja paikallisten yritysten aktivoimiseen.
 - Kunnan alueella toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Viitasaarella on käytössä Viitasaaren ilmastovahti -palvelu. Tieto tehdyistä toimitetaan myös SYKE:lle.
 - Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
 - Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastomuutoksen hillintätoimien mahdollisuuksista.

2.
a
n
-
e
-
-

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.4.2025 ilmastosuunnitelman vuosille 2025-2035. Suunnitelma valmisteltiin kahdeksan kunnan yhteisessä hankkeessa, jossa kaupunki toimi hallinnoijana. Hanke sai ympäristöministeriöltä täyden rahoituksen, jonka ehtona oli, että kunnat hyväksyvät niille laadittavat ilmastosuunnitelmat 31.5.2025 päättyneen valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallitus on 24.10.2022 hyväksynyt ohjeet tuulivoimahankkeiden ennakkoesittelyille tuulivoimakaavoituksen käynnistämisen mahdollisuuksien arvioimiseksi. Kaupungin ohjeet varmistavat, että kaikilla toimijoilla on käytettävissä yhdenmukaiset tiedot hankesuunnittelun aikana ja toimintatapa on ennakkoon määriteltä. Hankekehittely ei edellytä kunnan tai muun viranomaisen lupaa. Hanketoimijat tutkivat oma-aloitteisesti potentiaalisia tuulivoima-alueita eri puolella Suomea ja laativat maanvuokrasopimuksia maanomistajien kanssa.

kanssa pääsääntöisesti ennen kuin kaavoitusaloitetta on jätetty kunnille käsittelyyn. Tuulivoimapuistohanke tuodaan yleensä kuntiin esiteltäväksi viimeistään siinä vaiheessa, kun perustietojen pohjalta hankealue on hanketoimijan tulkinnan mukaisesti soveltuva tuulivoimatuotantoon, alueelta on saatu sovituksi maanvuok-rasopimuksia ja yleiskaavoitus olisi tarpeen käynnistää kunnan päätöksellä.

Kaupungin alueella on tällä hetkellä vireillä Karhukorven, Haukilan ja Pyöreisen tuulivoimahankkeet.

1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruptio on vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Sitä voi ilmetä monin tavoin kuten epäeettisenä etujen antamisena ja vastaanottamisena, eturistiriitoina ja suosintana tai epäeettisenä päätöksentekona muodollisten päätöksentekorakenteiden ulkopuolella.

Kaupungissa on annettu ohjeet edustamisesta ja vieraanvaraisuudesta eturistiriitojen välttämiseksi. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa tiedot valtuustolle vuosittain. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista ja lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta.

Kaupungin palvelussuhteessa olevalla henkilöstöllä on käytössään kanava, jolla voidaan ilmoittaa työn yhteydessä havaituista poikkeamista, epäkohdista ja väärinkäytöksistä.

Viranomaisilla on lakisääteinen velvollisuus säännöllisesti arvioida toimintansa yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on hyväksytty valtuustossa.

1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin talouden näkökulmasta tulokset tilikausilta 2023 ja 2024 ovat olleet erittäin hyviä ja jopa odotettua parempia. Hyvistä tuloksista pystyttiin tekemään myös investointivaroja, mitkä tukevat tilannetta hyvin myös nyt, kun talouden suuntaviivat näyttävät tulevina vuosina hiukan aiempaa haasteellisimmilta. Vuoden 2025 tulos on alijäämäinen ja sitä heikentävät myös taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin tehtävät arvonalennukset, jotka noudattavat kirjanpitolautakunnan yleisohjetta.

Valtionosuuksiin, verotuloihin, yleiseen kustannusten nousuun sekä muun muassa työttömyyden kustannuksiin varautuminen edellyttää kaupungilta talouden tasapainotusta vuosille 2026-2029. Kaupunki on käynnistänyt mittavan talouden tasapainottamisohjelman laatimisen, jolla tähdätään 2-2,5 miljoonan euron säästöihin.

Väestön ikärakenteen ennusteet näyttävät hieman positiivisemmilta, kuin Tilastokeskus syksyllä 2024 arvioi, huomioiden 0-6 -vuotiaiden sekä 7-15 -vuotiaiden määrät. Kuitenkin kaupungin talouden toimintakatteen vuosittainen kasvu on liian korkea verorahoituksen ennakoituun kasvuun nähden. Erityisesti valtionosuuksien kasvu on heikkoa. Tällöin kaupungin vuosikate ei riitä poistoihin eikä nettoinvestointeihin ja lainanlyhennyksiin.

Vuonna 2028 valtionosuuksien tasoa parantaa kertaluontoisesti sotien jälkikäteistarkistuksen (3 v) poistuminen, jonka vaikutus on noin +240.000 euroa. Viitasaaren kaupungin taloudessa on tehtyjen painelaskelmien perusteella vuodesta 2026 eteenpäin edelleen ilman toimenpiteitä useamman miljoonan euron rakenteellinen alijäämä. Tämä haaste on tiedostettu ja toimenpiteisiin sen ennaltaehkäisemiseksi on ryhdytty.

Tavoitteena on, että kaupunginvaltuusto hyväksyy talouden tasapainottamisohjelman toukokuussa 2026 ja se sitoo kaikkia palvelualueita. Investointien osalta kaupungin tahtotilana on kuitenkin pyrkiä tekemään investointeja, jotka parantavat tuottavuutta sekä tuovat mahdollisesti mukanaan uutta tulorahoitusta. Uusien tulorahoitusta lisäävien toimien etsiminen onkin käyttötalouden säästöjen ohella keskeisimpiä toimia talouden suuntaamisessa jälleen vakaammalle pohjalle. Kaupungilla on vahva tase aikaisempien ylijäämäisten vuosien pohjalta. Tällä hetkellä tehdyn talouden tasapainotustyön pohjalta on jo havaittu, että sopeutumiseen riittää keskiarvoon laskeutuminen keskeisimmissä perustehtävissä ja vapaaehtoisen kokonaisuuden kohtuullistaminen. Se edellyttää kuitenkin myös kriittisiä päätöksiä, sillä esimerkiksi alueellisen ja kansallisen vertailun pohjalta on toimintoja, kuten perusopetus ja varhaiskasvatus, jotka kaupungin nykymallilla tuotettuna ovat poikkeuksellisen kalliita. Näihin toimiin etsitään parhaillaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ja uusia toimintatapoja, jotka tulevaisuudessa myös keventäisivät niiden kustannuksia.

Kaupungilla on meneillään kolme kaavoitusprosessia koskien tuulivoimapuistoja. Tuulipuistojen tarkat myllymäärät tarkentuvat kaavoitusprosessien ja selvitysten edetessä, mutta kokoluokaltaan tuulipuistot sisältävät tämänhetkisten arvioiden perusteella yhteensä yli 30 tuulivoimalaa (luku tarkentuu). Tuulivoimalat vaikuttavat toteutuessaan kuntien verotuloihin ennen kaikkea kiinteistöveron kautta.

Yleinen arvio on, että yksittäinen tuulivoimala tuottaa ensimmäisinä vuosina kiinteistöveroa 33.000-46.000 euroa (esimerkkejä on kunnissa myös suuremmista euromääräisistä vaikutuksista). Vaikutus voi yksittäisissä kunnissa siis olla merkittävä, mutta riippuu paljon voimaloiden määrästä, koosta ja kunnan veroprosentista. Kunta saa tuulivoimaloista kiinteistöveroa voimalaitoksesta ja maapohjasta.

Tuulivoimalaitoksille voidaan soveltaa enintään 3,1 % voimalaitoksen kiinteistöveroprosenttia, jonka kunta päättää vuosittain. Verotettava arvo perustuu voimalan rakennettuihin osiin (perustus, torni ja konehuoneen kuori), jotka muodostavat noin 30 % voimalan investointikustannuksista.

Viitasaaren talousarvioissa käytetyn arvon mukaan tuulivoimalan kiinteistöverotuotto on noin 35.000-45.000 euroa voimalaa kohden vuodessa. Mikäli kaupungin alueelle toteutuisi esimerkiksi 30 tuulivoimalan kokonaisuus, olisi niiden yhteenlaskettu kiinteistöverotuotto arviolta noin 1,05-1,35 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä vastaisi noin 184-237 euroa asukasta kohden ja on noin 8-10 prosenttia kaupungin vuoden 2025 verotuloista. Tuulivoiman toteutuminen voisi siten muodostaa kaupungille merkittävän lisän verorahoitukseen ja vahvistaa kuntatalouden kestävyttä pitkällä aikavälillä, vaikka lopullinen vaikutus riippuu toteutuvien voimaloiden määrästä, koosta sekä kiinteistöveroprosentista.

Tällä hetkellä kaupungin päätöksentekoprosessissa olevista mahdollisista tulonlisäyskeinoista, on tuulivoimailoiden kautta saatava kiinteistöverotuotto ja muut välilliset ja aluetaloudelliset vaikutukset, yksi merkittävimpiä keinoja. Kuitenkin kaikista kaavoitusaloitteiden käynnistämissopimuksista on valitettu hallinto-oikeuteen ja niiden toteutumiseen liittyä suuria epävarmuuksia.

Kuten jo vuonna 2024 todettiin, aiempaa suurempi osuus kaupungin toiminnan rahoituksesta saadaan verotuloista. Kaupungin omat toimet elinvoiman ja työllisyyden edistämiseksi korostuvat jatkossa entisestään. Aktiivinen ja laaja-alainen kehittämistyö hyvässä yhteishengessä jatkuu aiempaan tapaan. Toisaalta verorahoituksen karttumiseen vaikuttavat monenlaiset yleiseen taloudelliseen tilanteeseen liittyvät tekijät ja olosuhteet, joihin kaupunki ei omilla toimillaan voi paljoo vaikuttaa. Tulorahoitukseen siis liittyy tällä hetkellä epävarmuutta verorahoituksen molemmissa palasissa, sekä verotuloissa että valtionosuuksissa.

Sote-voimaanpanolaissa edellytetään kunnan hyvinvointialueelle vuokraamien kiinteistöjen yhtiöittämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen 1.1.2026 alkaen. Vuoden 2026 osalta Viitasaaren kaupunki ja Keski-Suomen hyvinvointialue käyttävät vuokrasopimuksissaan ns. optiovuotta. Kaupunki on tekemässä kiinteistöselvitystä alkuvuonna 2026, jonka pohjalta päätöksenteossa tehdään arvio siitä, lähde-täänkö sote-kiinteistöjä yhtiöittämään vai toimintaanko niiden osalta muulla mahdollisella, perustellulla ratkaisulla. Samassa yhteydessä selvitetään kaupungin pienten kiinteistöyhtiöiden asemaa kaupunkikonsernissa.

Hankintalain uudistuksen tavoitteena on lisätä tehokkuutta julkisissa hankinnoissa sekä lisätä yritysten edellytyksiä osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin. Valmistelussa on ollut esillä rajata julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa in house -yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa toimiva markkina, kuten siivous-, taloushallinto-, ruoka- ja ICT-palveluissa. Kuntaliiton näkemyksenä on, että hankintalain tiukennukset vaikeuttaisivat kuntien mahdollisuuksia järjestää palveluita ja kehittää toimintaansa tehokkuuden ja paikallisten tarpeiden näkökulmasta. Samalla muutuskustannukset olisivat varsin suuret. Hallituksen esitys hankintalain uudistamiseksi on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2026. Hankintalain muutokset tulevat muuttamaan merkittävästi kaupungin sopimuksia erityisesti esimerkiksi ICT-palveluiden tuottamisessa sekä kirjanpidon, laskutuksen ja henkilöstöhallinnon tuottamisessa. Muutokset tuovat myös lisäkustannuksia, jotka kaupungin on huomioitava.

Syksyn 2025 aikana kariutui kunnille erittäin merkittävä valtionosuusuudistus, kun maan hallituspuolueet eivät löytäneet sopua sen edistämiseen. Kunnille tämä uutinen oli kriittinen, sillä kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistusta on tavoiteltu pitkään, koska nykyinen malli ei enää vastaa aidosti kuntien lakisääteisiin tehtäviin. Viitasaaren kaupunki seuraa tarkkaan uudistuksen etenemistä, vaikka se eteneekin tulevalle hallituskaudelle. Uudistus on kaupungin rahoituksen tulevaisuuden kannalta merkittävä, vaikka se voi tuoda myös heikennyksiä kaupungin valtionosuuksiin.

1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Viitasaaren kaupungin toiminnassa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita. Ne tulee päivittää vuoden 2026 aikana.

Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin. Yksi keskeisimmistä strategisista riskeistä on kaupunkistrategiaan asetetun 10.000 asukkaan ja kausiasukkaan yhteismäärän toteutuminen vuoteen 2035 mennessä. Viitasaaren väkiluku on viime aikoina vähentynyt keskimäärin -1,4 % vuodessa ja oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 5.686 henkilöä. Vapaa-ajan asukkaiden määrä on noin 3.000 henkilöä. Kaupungilla on paljon tehtävää, jotta strategiaan asetettu tavoite saadaan seuraavan vuosikymmenen aikana toteutumaan. Tavoitteen saavuttamiseen sisältyy paljon epävarmuustekijöitä. Palvelutarpeiden väheneminen ja kaupungin heikentyvä rahoituspohja haastavat kaupungin palveluiden järjestämistä. Kaupunki päivittää kaupunkistrategiaansa vuoden 2026 aikana ja on syytä arvioida, millainen väkilukutavoite on realistinen vai halutaanko sellaista päivitettyyn strategiaan enää asettaa.

Toiminnalliset riskit koskevat mm. päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia. Toiminnallisia riskejä on pyritty vähentämään siirtymällä esimerkiksi ulkoisten palveluntarjoajien tuottamiin tukipalveluihin talous- ja palkkahallinnon sekä tietohallinnon palveluiden osalta. Tämä muutos pienentää henkilöriskiä, sillä suuremmilla toimijoilla on paremmat varahenkilöjärjestelmät kuin pienillä kunnilla ja kaupungeilla. Samalla varmistetaan myös tukipalvelujen laatua ja ajanmukaisuutta. Nykyinen toimintamalli on osoittautunut hyväksi, mutta vireillä olevassa hankintalakiuudistuksessa valmistellaan muutoksia, jotka voisivat pakottaa järjestelemään hallinnon tukipalvelujen tuottamisen kokonaan uudelta pohjalta.

Toiminnallisten riskien näkökulmasta keskeistä on myös tiedonhallinta, tietoturva ja tietosuoja sekä niiden ajantasaisuus ja kouluttaminen myös organisaation sisällä. Tietoturvallisia rakenteita ja toimintatapoja kehitetään yhteistyössä tietohallinnon ja tietoliikenteen palveluntuottajien kanssa.

Osaavan työvoiman saatavuus on jatkuva toiminnallinen haaste kaupunkiorganisaatiolle. Hyvän työnantaja-maineen ylläpitäminen ja rekrytointiyhteistyö ovat keskeisiä riskien lieventäjiä. Toiminnallinen riski heijastuu myös palveluihin ja niiden saatavuuden turvaamiseen. Kaupungin henkilöstön ikärakenne on sellainen, että tulevat vuodet tulevat sisältämään paljon eläkepoistumaa, joka edellyttää tehtävien järjestelyn arviointia sekä haastavat rekrytointia. Kuitenkin merkittävä kansallinen akateeminen työttömyys voi turvata myös sen, että osaajia on mahdollista löytää.

Taloudelliset riskit liittyvät mm. talouden tasapainoon, tulorahoituksen riittävyyteen, investointeihin ja rahoitukseen. Tulevina vuosina kuntien taloustilanteeseen vaikuttaa neljä merkittävää tekijää: työllisyysalueuudistuksen onnistuminen, valtionosuusjärjestelmän uudistaminen vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä, verotulojen suotuisa kehitys ja oman talouden tasapainotustyön onnistuminen.

Käynnissä olevan kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen vaikutus on vielä avoin, mutta todennäköisesti kaupungin valtionosuudet tulevat sote-siirtymäajan jälkeen heikkenemään. Verotulojen osuus kaupungin toiminnan rahoituksesta on aiempaa suurempi, joten kaupungin elinvoimaisuutta ja työllisyyttä lisäävien toimien merkitys korostuu entisestään. Sekä verotuloihin että valtionosuuksiin liittyvä epävarmuus korostaa talouden tasapainotustoimien tärkeyttä, jotta käytettävissä olevat tulot riittävät välttämättömiin menoihin.

Taloudellista riskiä liittyy toiminnan ja investointien lainarahoitukseen. Kaupungin tämänhetkinen lainakanta on kohtuullisen pieni, jolloin korkojen mahdollisesta noususta aiheutuva korkoriski pysyy siedettävällä tasolla. Kassanhallinta, maksuvalmiuden turvaaminen ja taloussuunnitelman mukaisten investointien rahoituksen huolellinen suunnittelu pienentävät riskiä.

Suuri taloudellinen riski sisältyy myös jatkuvasti kasvaneisiin työttömyyden kustannuksiin, jotka vuoden 2025 alusta työllisyysuudistuksen rahoitusmuutoksessa siirtyivät aiempaa laajemmin kuntien vastuulle. Kunnille osoitettu valtionosuus työllisyystehtävien hoitamiseen ei toistaiseksi ole ollut riittävä ja se uhkaa heikentyä myös tulevana vuosina, valtion talouden ollessa haasteiden edessä.

Kaupungin taloudellista tilannetta arvioidaan aiempaa enemmän konsernikokonaisuuden näkökulmasta, jolloin myös taloudelliset riskit ovat konsernin yhteisiä. Omistajaohjauksella on aktiivisesti seurattava konserniyhtiöiden taloudellista tilaa ja asettava tavoitteet siten, että tuotanto pystytään ylläpitämään taloudellisen tilanteen ja kysynnän heiketessä sekä poikkeustilanteessa. Tytäryhtiöiden omat riskianalyysit riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi on pidettävä ajan tasalla ja yhtiöiden on raportoitava konsernijohdolle muutuneesta tilanteesta matalalla kynnyksellä. Tällä hetkellä tytäryhtiöiden osalta merkittävin riski syntyy Viitasaaren Vuokratalot Oy:stä, jolla on massiivinen kiinteistökanta, joka edellyttää myös tulevaisuuden investointeja. Vuokrausaste ei nykyisellään ole riittävä. Konserniohjauksen näkökulmasta emo on pidettävä tietoisena talouden tasapainoon tähtävien toimien edistämistä yhtiössä.

Sote-kiinteistöt ja niiden yhtiöittämisvelvoite voidaan katsoa sekä toiminnalliseksi että taloudelliseksi riskiksi. Suuri kiinteistössä ylläpitokuluineen ja korjaustarpeineen on organisoitumisen muodosta riippumatta riski, mikäli hyvinvointialueen vuokraama tilatarve lähivuosina uusien palveluverkkopäätösten myötä vähenee. Kaupunki valmisteleekin tällä hetkellä ratkaisua yhtiöittämisvelvoitteen täyttämiseen.

Taloudellisia riskejä liittyy myös kaupungin pääomituksiin ja takauksiin konserniyhtiöille. Kunnalla on mahdollisuus antaa takaus kilpailutilanteessa markkinoilla olevan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta, mikäli yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Kaikissa tilanteissa, riippumatta takauksen saajayhteisön omistussuhteista ja siitä toimiiko saaja kilpailutilanteessa markkinoilla vai ei, kunnan tulee ottaa huomioon, ettei kunnan myöntämä takaus saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetystä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan. Kaikissa tilanteissa kunnan tulee ottaa huomioon EU:n valtioneuvoston päätökset.

Oikeudellista riskiä liittyy keskeneräisiin oikeudenkäynteihin ja muihin mahdollisiin viranomaisen toimenpiteisiin. Kaupunki odottaa päätöstä hallinto-oikeudelta koskien tuulivoimahankkeiden kaavoitus sopimuksia Pyöreisen alueella. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä keskeneräinen asia koskien Karhukorven tuulivoima-alueen kaavoituksen käynnistämissopimusta. Käynnistämissopimusta ei ole allekirjoitettu minkään hankkeen osalta ja hanketoimijat edistävät hankkeitaan riskit tiedostaen.

Viitasaaren kaupungilla ja muilla entisen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnilla on yhteisesti vireillä riita-asia korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Riita koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston päätöstä sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätöksen käsittelystä, missä yhteydessä on päätetty olla panematta täytäntöön sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston aiemmin tekemää päätöstä peruspääoman alentamisesta. Riitautettu alijäämäosuus on Viitasaaren kaupungin osalta hieman yli 602.000 euroa.

Toinen keskeneräinen riita-asia liittyy varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja kustannuksiin lastensuojelun sijoitustilanteissa. Keski-suomalaisilla kunnilla ja Keski-Suomen hyvinvointialueella on eriävät näkemykset vuoden 2023 osalta siitä, vastaako lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen kustannuksista lapsen kotikunta vai lapsen kunnan alueella olevaan sijaishuolto paikkaan sijoittanut hyvinvointialue. Lainsäädäntöä on 1.1.2024 alkaen selkiytetty siten, että varhaiskasvatuksen järjestäminen ja rahoitus kuuluu myös sijoitettujen lasten osalta kotikunnalle. Kyseistä säännöstä ei kuitenkaan voida soveltaa takautuvasti vuoden 2023 kustannuksiin. Lakimuutoksen valmisteluaineistossa Kuntaliitto ja Hyvil Oy ovat ilmaisseet kantansa vuonna 2023 voimassa olleen sääntelyn osalta niin, että kunnat ovat oikeutettuja laskuttamaan sijoittajahyvinvointialueita ennen muuta lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin ja sen viimeisen virkkeen nojalla. Järjestöjen arvion mukaan hallintoriidat varhaiskasvatuksen kustannusten suhteen ovat mahdollisia epäselvän tilanteen

vuoksi. Viitasaaren kaupungin osalta kyse on noin 33.000 euron saatavasta joko hyvinvointialueelta tai kotikunnalta.

Vahinkoriskien varalta huolehditaan aktiivisesti kaupungin vakuutusturvan ajanmukaisuudesta. Työturvallisuusriskien arvioinnissa ja hallinnassa käytetään Työturvallisuustutkaa.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lakien säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuus ja voimavarat turvataan. Lisäksi sisäisen valvonnan tavoitteena on vahvistaa hyvää johtamis- ja hallintotapaa. Sisäinen valvonta on osa organisaation jokapäiväistä toimintaa. Sisäisen valvonnan kehittäminen on yksi vuoden 2026 tavoitteista kaupungin toiminnasta, johtuen myös siitä, että toimielimillä on uudet sisäiset tarkastajat, jotka ovat aloittaneet toimikautensa vuonna 2025.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamista ja hallintaa, joilla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä. Sisäiseen valvontaan kuuluu sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on varmentaa sisäisen valvonnan toimivuus.

Toimielinten, viranhaltijoiden ja esihenkilöiden tehtävät ja vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on määritelty hallintosäännössä (§ 98-101). Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat sekä valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti. Hallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä, selvityksen konsernivalvonnasta sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Lautakunnat ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat hallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja ja palvelualuejohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta, toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta palvelualueellaan sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Palveluyksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoii arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäiset tarkastajat raportoivat kaupunginhallitukselle sekä asianomaisille lautakunnille.

Palvelualueiden ja vastuualueiden antamat selvitykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta sisältyvät toimintakertomukseen. Ne antavat kohtuullisen varmuuden siitä, että kaupungin toiminnassa on noudatettu säännöksiä, määräyksiä ja päätöksiä. Hankintapäätökset on tehty hallintosäännön mukaisen viranhaltijan ja toimielimen toimesta. Valvonta on toteutettu viranhaltijapäätösten seurannalla. Lautakunnat ja kaupunginhallitus ovat seuranneet talouskehitystä kuukausittain sekä talouden ja toiminnan kehitystä osavuositarkastuksissa. Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa ja hoidossa on noudatettu hallintosääntöä. Sopimukset on tallennettu kaupungin asianhallintajärjestelmään.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan **tuloslaskelman** välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$. Tunnusluku kuvaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$. Kun vuosikatteen ja poistojen vertailussa tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Tilinpäätöksen liitetiedossa 11 annetaan selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja keskimääräisten poistonalaisten investointien vastaavuudesta.

Vuosikate euroa/asukas on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä on toimintakertomuksen kohdassa 1.7.

Ulkoinen	TP 2025	TP2024
TOIMINTATUOTOT	7 660	7 968
Myyntituotot	3 222	2 942
Maksutuotot	478	476
Tuet ja avustukset	606	878
Muut toimintatuotot	3 354	3 673
TOIMINTAKULUT	- 26 273	- 24 681
Henkilöstökulut	- 14 938	- 14 484
Palvelujen ostot	- 6 834	- 6 388
Aineet,tarvik. ja tavarat	- 2 556	- 2 377
Avustukset	- 1 078	- 667
Muut toimintakulut	- 867	- 764
TOIMINTAKATE	- 18 613	- 16 713
VEROTULOT	12 777	13 504
VALTIONOSUDET	8 208	8 029
RAHOITUSTULOT- JA MENOT	280	- 90
Korkotuotot	33	118
Muut rahoitustuotot	388	111
Korkokulut	- 138	- 314
Muut rahoituskulut	- 3	- 6
VUOSIKATE	2 652	4 730
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 4 075	- 3 579
Suunnitelm. muk. poistot	- 3 010	- 2 954
Arvonalentumiset	- 1 065	- 625
SATUNNAISET ERÄT		- 14
Satunnaiset kulut		- 14
TILIKAUDEN TULOS	- 1 423	1 137
VARAUSTEN LIS./VÄH.		- 1 130
YLI/ALIJÄÄMÄ	- 1 423	7

Tavoitteet ja tunnusluvut

Toimintatulot / toimintamenot, %	29,16%	32,29%
Vuosikate / Poistot, %	65,08%	132,15%
Vuosikate, €/asukas	466	821
Asukasmäärä	5 686	5 763

Toimintatuotoilla saadaan katettua alle kolmasosa toimintakuluista. Verotulojen osuus toiminnan rahoituksesta korostuu valtionosuuksien vähentyessä. Verotulot vähenivät edellisvuodesta selvästi eikä valtionosuuksien pieni kasvu riittänyt paikkaamaan verorahoituksen vähenemää. Vuosikate ei riittänyt kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja, ja kertaluonteiset arvonalentumiset heikensivät tulosta entisestään.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan **rahoituslaskelman** ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulokseksi, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Välituloksen **tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän** avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$. Tunnusluku kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan tilikauden tuloslaskelman toimintakuluista, korko- ja rahoituskuluista sekä rahoituslaskelman investointimenoista, antolainauksesta ja lainanlyhennyksistä.

RAHOITUSLASKELMA	2025 1 000 €	2024 1 000 €
Toiminnan rahavirta	3 146	4 640
Vuosikate	2 652	4 730
Satunnaiset erät	0	-14
Tulo-rahoituksen korjauserät	494	-75
Investointien rahavirta	-3 332	-1 189
Investointimenot	-6 448	-1 851
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 003	580
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	113	83
Toiminnan ja investointien rahavirta	-186	3 452
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	1 687	-5 613
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-612	-615
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 299	-4 999

Oman pääoman muutokset	131	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-354	-202
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1	-4
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	443	-451
Korottomien velkojen muutos	-799	252
Rahoituksen rahavirta	1 464	-5 815
Rahavarojen muutos	1 278	-2 364
Rahavarat 31.12.	11 214	9 936
Rahavarat 1.1.	-9 936	-12 300
Rahavarojen muutos	1 278	-2 364
Tavoitteet ja tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-1 499 797	2 137 632
Investointien tulorahoitus, %	76,98%	372,00%
Laskennallinen lainanhoitokate	3,56	13,86
Kassan riittävyys, pv	122	132
Asukasmäärä	5 686	5 763

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä kääntyi negatiiviseksi. Tulorahoitus ei riittänyt kattamaan investointeja. Lainanhoitokyky heikkeni. Kassan riittävyys oli edelleen hyvä.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan **taseen** ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$. Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä. Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas lasketaan jakamalla edellä mainittu kertynyt yli- tai alijäämä tilinpäätös-vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat). Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut. Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset. Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

TASE	2025	2024
VASTAAVA	1 000 €	1 000 €

A	PYSYVÄT VASTAAVAT	49 770	50 405
I	Aineettomat hyödykkeet	79	27
	Aineettomat oikeudet	79	27
II	Aineelliset hyödykkeet	41 258	40 880
	Maa- ja vesialueet	5 265	5 226
	Rakennukset	26 500	28 396
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 780	6 371
	Koneet ja kalusto	718	639
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 994	248
III	Sijoitukset	8 433	9 498
	Osakkeet ja osuudet	6 433	7 498
	Muut lainasaamiset	2 000	2 000
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6	6
	Lahjoitusrahastojen varat	6	6
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 030	12 195
I	Vaihto-omaisuus		
	Aineet ja tarvikkeet		
II	Saamiset	1 816	2 259
	Pitkäaikaiset saamiset	370	430
	Myyntisaamiset	370	430
	Lyhytaikaiset saamiset	1 446	1 829
	Myyntisaamiset	444	729
	Lainasaamiset	44	46
	Siirtosaamiset	957	1 053
III	Rahoitusarvopaperit	10 241	9 910
	Osakkeet ja osuudet	10 241	9 910
IV	Rahat ja pankkisaamiset	973	26
VASTAAVAA		62 806	62 606

TASE	2025 1 000 €	2024 1 000 €
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	47 411	48 703
I Peruspääoma	22 057	22 057
II Arvonkorotusrahasto	266	266
III Muut omat rahastot	33	33
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	26 478	26 341
V Tilikauden yli-/alijäämä	-1 423	7
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 843	3 843
Vapaaehtoiset varaukset	3 843	3 843
C PAKOLLISET VARAUKSET	602	
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	158	156
Valtion toimeksiannot	14	14
Lahjoitusrahastojen pääomat	131	131
Muut toimeksiantojen pääomat	13	12
E VIERAS PÄÄOMA	10 792	9 904
I Pitkäaikainen	3 227	3 839
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 750	3 350
Lainat julkisyhteisöiltä	82	94
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	395	395
II Lyhytaikainen	7 565	6 065
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 900	1 600
Lainat julkisyhteisöiltä	14	14
Saadut ennakot	147	6
Ostovelat	1 052	1 995
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	331	267
Siirtovelat	2 122	2 182
VASTATTAVAA	62 806	62 606

Tavoitteet ja tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	81,80%	83,94%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	37,16%	33,55%
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	25 055	26 348
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 406	4 572
Lainakanta 31.12., 1000 €	6 746	5 058
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 186	878
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	6 793	5 105
Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	1 195	886
Lainasaamiset, 1000 €	2 000	2 000
Asukasmäärä	5 686	5 763

Kaupungin omavaraisuusaste heikkeni ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi. Lainakanta kasvoi edellisvuodesta. Taseeseen kertynyt ylijäämä antaa edelleen hyvän taloudellisen liikkumavaran tuleville vuosille, samoin investointeja varten tehdyt vapaaehtoiset varaukset.

Keskeneräiseen riita-asiaan liittyvä euromääräinen varaus on siirretty ostoveloista pakollisiin varauksiin.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT		2025
		1 000 €
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot		7 660
Verotulot		12 777
Valtionosuudet		8 208
Korkotuotot		33
Muut rahoitustuotot		388
Satunnaiset tuotot		0
Tulorahoituksen korjaukset		494
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin		3 003
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		113
Kokonaistulot yhteensä		32 676
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut		-26 143
Korkokulut		-138
Muut rahoituskulut		-3
Satunnaiset kulut		0
Investoinnit		
Investointimenot		-6 448
Rahoitustoiminta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-612
Lyhytaikaisten lainojen muutos		2 299
Kokonaismenot yhteensä		-31 044
Täsmäytys:		
Kokonaistulot - kokonaismenot		1 632
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset		1 632

Toiminnan ja investointien tulot eivät riittäneet kattamaan toiminnan, investointien ja rahoitustoiminnan menoja ilman uutta lainarahoitusta.

1.6 Konsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Viitasaaren kaupunkikonserni koostuu kaupungin omasta palvelutuotannosta, tytäryhteisöistä ja muista yhteisöistä. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Osakkuusyhteisössä kunnalla on huomattava vaikutusvalta eli mahdollisuus vaikuttaa toisen yhteisön taloudellisten ja operatiivisten päätösten tekemiseen, mutta ei kuitenkaan konsernisuhteelle ominaista määräysvaltaa. Kuntayhtymä yhdistellään aina kunnan konsernitilinpäätökseen riippumatta siitä, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista.

Konsernitilinpäätöksessä siihen yhdisteltäviä yhteisöjä pyritään kuvaamaan siten kuin ne muodostaisivat yhden kirjanpitovelvollisen. Kaupunki on omistajana tai jäsenenä seuraavissa tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen:

Tytäryhteisöt

Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy	100 %
Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy	100 %
* Tyttärentytär: Kiinteistö Oy Viitasaaren Keskitie 4	100 %
Witas Oy	100 %
Keskitien Kauppakiinteistö Oy	100 %
Viitasaaren Koulutskiinteistö Oy	100 %

Kuntayhtymät

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä	12,37 %
Keski-Suomen liitto kuntayhtymä	2,14 %

Lisäksi kaupunki on omistajana seuraavissa osakkuusyhteisöissä tai muissa yhteisöissä, joita ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen:

Osakkuusyhteisöt

Viitasaaren Liikennekiinteistö Oy	27,65 %
As Oy Pihkurinsuu	21,69 %
Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelut Oy	20,00 %
Sammakkokangas Oy	11,49 %

Julkisyhteisöjen yhteisessä määräysvallassa olevat yhtiöt

Työterveys Aalto Oy	0,3333 %
Tiera Oy	0,2284 %
Kuntarahoitus Oyj	0,0656 %
Monetra Oulu Oy	0,0583 %
Monetra Keski-Suomi Oy	0,0121 %
Joki ICT Oy	0,0006 %

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja talousarviossa tulee ottaa myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Kaupungin konserniohjauksen periaatteet on määritelty omistajapolitiikassa, konserniohjeessa sekä hallintosäännössä. Tytäryhtiöille asetetaan vuosittain toiminnalliset tavoitteet.

Konserniyhtiöiden tehtävä on soveltuvin osin seurata ja noudattaa kaupungin hyväksymää kaupunkistrategiaa. Sen lisäksi tytäryhteisöille kaupunki asettaa erikseen nimettävät kaupunkistrategian toteutumista varmistavat tavoitteet, joita seurataan. Perustavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille ja yrityksille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteuttamista ja tuotava kaupungille lisäarvoa toiminnallaan, edistäen kaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Kaupungin konsernijohto seuraa konsernitavoitteiden toteutumista sekä yhtiöiden omien strategioiden toteutumista vuosittain konsernipalavereissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konserniojeen vuonna 2022 ja kaupungin omistajapolitiikan vuonna 2025. Viitasaaren omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään periaatteet sille, millaisissa tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana, miksi kaupunki toimii omistajana ja millaisia omistukselle asetettavia tuotto- ja muita kehitystavoitteita asetetaan.

Kaupungin konserniohjeella luodaan raamit Viitasaari-konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin taloitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Kaupunginhallitus on lisäksi hyväksynyt 2014 Hyvä hallinto ja johtamistapa -ohjeet (Corporate Governance), jota kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan. Konserniohje ja Corporate Governance -ohje ovat omistajat työkaluja omistustensa ohjaamiseen. Ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Valtuusto määrittelee kaupunkikonsernin strategiat, tavoitteet ja omistajapoliittiset keskeiset linjaukset. Kaupunginhallitus johtaa kunta-konsernia, vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä ja seuraa sekä ohjaa tytäryhteisöjä ja omistajapolitiikkaa. Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Kaupunginjohtajan johtamistyö tapahtuu linjaorganisaatiossa palvelualuejohtajien kanssa yhteistyössä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa, myydä ja vuokrata alueita, rakennuksia, huoneistoja ja osakkeita, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä harjoittaa kiinteistöjen ja vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti- ja huoltotoimintaa.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi vuonna 2025 Kalle Kautto.

Vuonna 2025 yhtiön liikevaihto oli 2,176 milj. euroa, muutos edellisvuodesta 2,8 %. Tilikauden tulos oli -193.624 euroa tappiollinen. Kaupungin takausvastuu yhtiön lainoista oli 31.12.2025 yhteensä 6.811 milj. euroa, muutos edellisvuodesta -0,381 milj. euroa.

Kaupunki on antanut yhtiölle 2.000.000 euron pääomalainan (kvalt 13.6.2022 § 42, kvalt 18.12.2023 § 105)

yhtiön oman pääoman vahvistamiseksi. Pääomalainan ehdot eivät täytä kriteereitä, joiden mukaan se voitaisiin tulkita oman pääoman luonteiseksi.

Yhtiön kannattavuus, varavaraisuus ja maksuvalmius heikentyivät entisestään edellisvuodesta ja ovat erittäin alhaisella tasolla.

Tilinpäätöksestä lasketut tunnusluvut	TP 2025	TP 2024
Kannattavuus: käyttökateprosentti	1,3 %	14,6 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	1,8 %	4,1 % *
Maksuvalmius: quick ratio	0,1	0,3

* vertailutietoa korjattu

Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on harjoittaa yritysten kehittämistoimintaa, kehittää ja välittää tuoteideoita, tuotantomenetelmiä, markkinointi-yhteyksiä, liikkeenjohdollista tai muita taitoja, sijoittaa riskipääomaa ja antaa takauksia toimiville ja perustettaville yrityksille sekä harjoittaa näihin aloihin liittyvää toimintaa myös projektitoiminnan avulla. Yhtiö voi myös rakentaa niille teollisuus- ja palvelutiloja yrittäjien käyttöön luovutettavaksi vuokraoikeuden tai myynnin kautta sekä omistaa kiinteistöyhtiöiden osakkeita. Yhtiö voi omistaa ja hallita arvopapereita.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii Juho Tenhunen.

Vuonna 2025 yhtiön liikevaihto oli 0,847 milj. euroa, muutos edellisvuodesta 1,3 %. Tilikauden tulos oli 44.200 euroa voitollinen. Kaupungin takausvastuu yhtiön lainoista oli 31.12.2025 yhteensä 2,028 milj. euroa, muutos edellisvuodesta -0,158 milj. euroa.

Tilinpäätöksestä lasketut tunnusluvut	TP 2024	TP 2024
Kannattavuus: käyttökateprosentti	49,6 %	44,9 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	68,8 %	66,8 %
Maksuvalmius: quick ratio	1,4	0,7

Witas Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toiminnan tarkoituksena on Viitasaaren elinkeinoelämän edistäminen ja kehittäminen ja sen tuotanto- ja toimialarakenteen monipuolistaminen. Tarkoituksenaan toteuttamiseksi yhtiö voi toimia yhteistyössä myös Viitasaaren ulkopuolella toimivien yritysten ja yhteisöjen kanssa. Yhtiön toimialana on harjoittaa yritysten kehittämistoimintaa, kehittää ja välittää tuoteideoita, tuotantomenetelmiä, markkinointiyhteyksiä, liikkeenjohdollisia tai muita taitoja, sijoittaa riskipääomaa ja antaa takauksia toimiville ja perustettaville yrityksille sekä harjoittaa näihin aloihin liittyvää toimintaa myös projektitoiminnan avulla. Yhtiö voi omistaa ja hallita arvopapereita.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii Juha Jääskelä.

Vuonna 2025 yhtiön liikevaihto oli 1,248 milj. euroa, muutos edellisvuodesta 20,8 %. Tilikauden tulos oli 19.269

euroa voitollinen.

Tilinpäätöksestä lasketut tunnusluvut	TP 2024	TP 2024
Kannattavuus: käyttökateprosentti	1,4 %	-0,8 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	64,0 %	63,4 %
Maksuvalmius: quick ratio	2,7	2,7

Keskities Kauppakiinteistö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on omistaa ja hallita Viitasaaren kaupungin Haapaniemen kylässä kortteliin n:o 67 ja rakennuspaikalle n:o 2 rakennettavaa liiketaloa sekä kauppa-kirjalla 13.3.1986 Harhala Rn:o 5:49 nimisestä tilasta ostettua noin 700 m² suuruista määräalaa ja kahden 16.7.1985 tehdyn vuokrasopimuksen siirron mukaista tonttia samassa korttelissa.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii Juho Tenhunen.

Vuonna 2025 yhtiön liikevaihto oli 87.299 euroa, muutos edellisvuodesta 9,9 %. Tilikauden tulos oli 3.696 euroa voitollinen. Kaupungin takausvastuu yhtiön lainoista oli 31.12.2025 yhteensä 20.004 euroa, muutos edellisvuodesta -6.666 euroa.

Tilinpäätöksestä lasketut tunnusluvut	TP 2025	TP 2024
Kannattavuus: käyttökateprosentti	8,0 %	26,9 % *
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	92,8 %	91,3 % *
Maksuvalmius: quick ratio	2,4	4,4 *

* Vertailutieto korjattu

Viitasaaren Koulutuskiihteistö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on omistaa ja hallita Viitasaaren kaupungin omistamasta Viitapelto Rn:o 1:439 nimisestä tilasta erotetulla rakennuskaavan tontin mukaisella määräalalla (1,57 ha) olevaa koulutus- ja opetustarkoitukseen rakennettua rakennusta.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii Juho Tenhunen.

Vuonna 2025 yhtiön liikevaihto oli 0,153 milj. euroa, muutos edellisvuodesta 0,6 %. Tilikauden tulos oli 31.393 euroa voitollinen.

Tilinpäätöksestä lasketut tunnusluvut	TP 2025	TP 2024
Kannattavuus: käyttökateprosentti	21,6 %	11,6 %
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	96,1 %	95,6 %
Maksuvalmius: quick ratio	25,1	22,5

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin konsernirakenteeseen valmistellaan vuonna 2026 sote-kiinteistöihin liittyviä muutoksia. Sote-voimaanpanolain mukaisesti kunnalla on siirtymäkauden jälkeen mahdollisuus vuokrata omistamia tiloja edelleen hyvinvointialueelle, mikä kuitenkin edellyttää kiinteistöjen yhtiöittämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti. Yhtiöittämisvelvoite perustuu vaatimukseen liiketoiminnan kilpailuneutraliteetista: kunnan tulee toimia markkinoilla samalla tavoin kuin yksityinen toimija. Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa tehtiin loppuvuodesta 2025 uudet vuokrasopimukset voimaanpanolain sallimalle optioajalle vuoden 2026 loppuun. Palvelutalo Lehtolan osalta optioaikaa ei käytetty vaan vuokrasopimus päättyi vuoden 2025 loppuun.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen yhteydessä valmistellaan kaupungin kiinteistöhallinnan rakenteellista päivitystä, joka voi myös tuoda muutoksia nykyiseen konsernirakenteeseen. Rakenne tulee päätöksentekoon vuoden 2026 aikana. Konsernirakenteen muutoksien osalta on huomioitava myös alaskirjausten mahdollisuudet ja niiden vaikutus emon talouteen.

Kaupungin omistajapolitiikka päivitettiin vastaamaan tämänhetkistä toimintaympäristöä. Valtuusto hyväksyi omistajapoliittiset linjaukset 26.5.2025. Ohjeella kumottiin aiemmat omistajapoliittiset linjaukset. Viitasaaren kaupungin omistajapolitiikka on johtamisen väline, jolla luodaan rakenne kaupunkikonsernin merkitykselliselle toiminnalle. Konserniyhtiöiden rooli osana kaupunkia vahvistui myös taloudellisesti, sosiaali- ja terveystalouksien siirryttyä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Kaupungin omistajapolitiikka määrittää periaatteet sille, millaisissa tehtävissä ja rooleissa kaupunki on omistajana ja sijoittajana, miksi kaupunki omistaa sekä millaisia tavoitteita omistukselle on hyvä asettaa. Omistajaohjauksen on perustuttava kuntalaisten eli veronmaksajien etuun ja omistuksen kriittinen ja monien näkökulmien tarkastelu on tärkeää.

Omistajapolitiikka on osa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa, joka on kunnan keskeinen johtamisen väline. Omistajapolitiikalla linjataan muun muassa missä yhteyksissä kunta on mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudeltaan tavoittelee.

Omistajapoliittisten linjausten lisäksi Viitasaaren kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt noudattavat toiminnassaan konserniohjetta sekä hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Kaupungilla ei ole suunnitelmassa hankkia määräämisvaltaa konsernin ulkopuolisissa yhtiöissä tulevan talousarviovuoden aikana eikä ole tiedossa, että nykyisiin osakkuusyhteisöihin liittyisi merkittäviä muutoksia. Huomioitavaa kuitenkin on, että Wiilo-hankkeen eteneminen kiinteistöinvestointivaiheisiin voi tulla osittain päätöksentekoon myös Wiitaseudun Yrityspalvelut Oy:n kautta, mikä mahdollisesti voi edellyttää keskustelua annettavista takauksista.

Mahdollisesti realisoituvia takausvastuita ei ole tilinpäätöstä laadittaessa näköpiirissä. Huomioitavaa kuitenkin konserniyhtiöiden osalta on se, että Viitasaaren Vuokra-Asunnot Oy:n taloudellinen tilanne voi heikentyessään aiheuttaa merkittävän riskin myös emolle takausvastuiden muodossa. Yhtiön taloudellinen tilanne heikentyy viimeisimpien tilikausien aikana merkittävästi.

Kaupungin leasing-vastuut liittyvät tällä hetkellä lähinnä koneisiin ja laitteisiin ja ovat arvoltaan inhimillisiä, eivätkä sisällä suuria taloudellisia riskejä.

Tytäryhteisöjen toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloustilanteeseen, joka voi aiheuttaa kasvaneita korkokuluja. Rakennuskantaan liittyvät peruskorjaustarpeet jne. ovat myös huomioitavia seikkoja, joilla on myös suuria taloudellisia vaikutuksia.

Valmistelussa olevalla hankintalain uudistuksella voi olla vaikutuksia myös kuntakonsernin näkökulmasta. Mikäli sidosyksikköjen vähimmäisomistus määrätään lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla 10 prosenttiin eikä siihen sallita poikkeuksia esim. kuntakoon tai maantieteellisen sijainnin suhteen, myös Viitasaaren kaupungin osakkuusyhteisöjen toimintaa ja niiden palveluntuotantoa tulisi järjestellä uudelleen. Osakkuusyhteisöistä Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelut Oy ja Sammakkokangas Oy ovat useiden kuntien yhdessä omistamia yhtiöitä, joissa kaikkien osakkaiden omistusosuus ei täytä 10 prosentin vähimmäisvaatimusta. Oletettavaa on kuitenkin, että jäteyhtiöt rajataan uudistuksesta aluksi pois siten, että niiden osalta siirtymäaika olisi pidempi. Uudelleenorganisoiminen, toimintojen uudelleenjärjestely ja mahdolliset uudet kilpailutukset aiheuttaisivat sekä yhtiöissä että omistajakunnissa runsaasti työtä ja ylimääräisiä kustannuksia. Muutoksia on todennäköisesti tulossa myös kaupungin ja Keski-Suomen Monetra Oy:n sekä Tiera Oy:n välisiin sopimuksiin.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konserniohjeella luodaan raamit Viitasaari-konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Kaupunginhallitus on lisäksi hyväksynyt 30.6.2014 § 186 Hyvän hallinto ja johtamistapa -ohjeet (Corporate Governance), jota kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan. Konserniohje ja Corporate Governance -ohje ovat omistajan työkaluja omistustensa ohjaamiseen. Ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

Konserniohjausta ja konsernin yhteistyötä on tiivistetty siten, että konserniyhtiöiden toimitusjohtajat ovat mukana kaupungin johtoryhmän työskentelyssä.

Konserniyhtiöitä kuultiin vuoden 2025 aikana eri tilanteissa ja eri kokoonpanoilla sekä tarkastuslautakunnassa, kaupunginhallituksessa että -valtuustossa. Konserniyhtiöt olivat myös tiiviisti mukana uusien valtuutettujen perehdyttämistyössä sekä puheenjohtajiston yhteistyössä.

Konserniyhtiöiden uusilta hallitusjäseniltä edellytetään HHJ-koulutusta, jotka ovat käynnissä kevään 2026 aikana.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	11 457	11 678
Toimintakulut	-31 202	-29 696
Toimintakate	-19 745	-18 018
Verotulot	12 705	13 433
Valtionosuudet	10 463	10 405
Rahoitustuotot ja -kulut	10	-441
Korkotuotot	73	164
Muut rahoitustuotot	401	124
Korkokulut	-455	-712
Muut rahoituskulut	-8	-17
Vuosikate	3 433	5 379
Poistot ja arvonalentumiset	-3 980	-3 968
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 980	-3 968
Satunnaiset erät	-6	-15
Tilikauden tulos	-554	1 396
Rahaston muutos	0	1
Tilikauden yli-/ alijäämä	-554	1 397

Tavoitteet ja tunnusluvut

Toimintatulot / toimintamenot, %	36,72%	39,33%
Vuosikate / Poistot, %	86,25%	135,58%
Vuosikate, €/asukas	604	933
Asukasmäärä	5 686	5 763

Toimintatuottojen osuus toimintakulujen rahoituksesta heikkeni edellisvuodesta. Vuosikatteella arvioituna tu-
lorahoitus ei riittänyt kattamaan poistoja.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	3 803	5 133
Vuosikate	3 433	5 379
Satunnaiset erät	-6	-15
Tulorahoituksen korjauserät	376	-231
Investointien rahavirta	-3 338	-1 510
Investointimenot	-6 459	-2 244
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 008	656
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	113	79
Toiminnan ja investointien rahavirta	465	3 623
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	1 141	-6 059
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 199	-1 241
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 340	-4 817
Oman pääoman muutokset	154	-9
Muut maksuvalmiuden muutokset	-454	-728
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-123	-124
Vaihto-omaisuuden muutos	-29	-24
Saamisten muutos	-517	-755
Korottomien velkojen muutos	154	175
Rahoituksen rahavirta	842	-6 795
Rahavarojen muutos	1 307	-3 172
Rahavarat 31.12.	13 847	12 540
Rahavarat 1.1.	-12 540	-15 709
Rahavarojen muutos	1 307	-3 172

Tavoitteet ja tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-	-
Investointien tulorahoitus, %	99,47%	338,56%
Laskennallinen lainanhoitokate	1,99	4,26
Kassan riittävyys, pv	133	140

Toiminnan ja investointien rahavirta oli edellisvuotta selvästi heikompi. Konsernirakenteen muutoksen vuoksi vertailukelpoista rahavirran kertymää viideltä vuodelta ei voida esittää. Tulorahoitus ei aivan riittänyt kattamaan investointeja. Lainanhoitokate heikkeni edellisvuodesta.

KONSERNITASE (lyhennetty)	2025 1 000 €	2024 1 000 €
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	54 302	54 721
I Aineettomat hyödykkeet	263	252
Aineettomat oikeudet	253	243
Muut pitkävaikutteiset menot	9	9
II Aineelliset hyödykkeet	52 978	53 410
Maa- ja vesialueet	6 165	6 128
Rakennukset	36 763	39 373
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 820	6 417
Koneet ja kalusto	963	874
Muut aineelliset hyödykkeet	205	233
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 063	384
III Sijoitukset	1 061	1 059
Osakkuusyhteisöosuudet	0	0
Osakkeet ja osuudet	1 050	1 048
Muut saamiset	11	11
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	71	103
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 272	15 571
I Vaihto-omaisuus	35	65
II Saamiset	2 390	2 967
Pitkäaikaiset saamiset	385	445
Lyhytaikaiset saamiset	2 005	2 522
III Rahoitusarvopaperit	11 585	11 041
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 261	1 499
VASTAAVAA	70 645	70 394
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	49 068	49 714
I Peruspääoma	22 057	22 057
III Arvonkorotusrahasto	467	586
IV Muut omat rahastot	366	365
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	26 733	25 309
VI Tilikauden yli-/alijäämä	-554	1 397
B VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
C PAKOLLISET VARAUKSET	602	0
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	250	340
E VIERAS PÄÄOMA	20 725	20 340
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	10 013	11 239
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	401	397
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	5 592	3 225
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	4 719	5 480
VASTATTAVAA	70 645	70 394

Tavoitteet ja tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	69,46%	70,62%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	59,86%	57,27%

**Tilinpäätös ja toimintakertomus
tilikaudelta**

43

Kertynyt ylijäämä, 1000 €	26 179	26 706
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 604	4 634
Lainakanta 31.12., 1000 €	15 605	14 463
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 744	2 510
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	15 652	14 510
Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	2 753	2 518
Lainasaamiset, 1000 €	0	0
Asukasmäärä	5 686	5 763

Konsernin omavaraisuusaste hieman heikkeni edellisvuodesta, kun konsernin lainakanta ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvoivat.

Konsernitilinpäätöksen laadinnasta annetun yleisohjeen mukaisesti kaupungin taseessa oleva vapaaehtoinen varaus sisältyy konsernitaseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämänä. Konsernitaseeseen kertynyt ylijäämä antaa edelleen hyvän taloudellisen liikkumavaran tuleville vuosille.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Ulkoinen	TP2024	TA2025	TAM2025	MTA2025	TP2025	Tot. %	Poik. €
TILIKAUDEN TULOS	1 136 780	247 168	-769 918	-522 751	-1 423 004	272,2 %	-900 253
POISTOERO LIS./VÄH.	0	0	0	0	0	0,0 %	0
VARAUSTEN LIS./VÄH.	-1 130 000	0	0	0	0	0,0 %	0
RAHASTOT LIS./VÄH.	0	0	0	0	0	0,0 %	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	6 780	247 168	-769 918	-522 751	-1 423 004	272,2 %	-900 253

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä -tilille. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voi pääsääntöisesti tehdä enintään tilikauden tuloksen osoittaman ylijäämän verran.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden -1.423.004,86 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Katetaan tilikauden alijäämä -1.423.004,86 euroa taseen edellisten tilikausien ylijäämästä kuluvan vuoden kirjanpidossa.

1.7.1 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema on vakaa eikä taseessa ole kattamatonta alijäämää. Talouden tunnusluvuissa ei toteudu yksikään kuntalain 118 §:n erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteereistä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1. Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.
2. Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 - kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
 - asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
 - konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Arviointimenettelyn edellytykset	Raja-arvo 2024	Viitasaari TP 2024	Raja-arvo 2023	Viitasaari TP 2023
Kunnan taseessa on määräajassa kattamatonta alijäämää	< 0 €	+30,2 M€	< 0 €	+29,1 M€
Konsernin taseessa on kahtena peräkkäisenä vuonna alijäämää, €/asukas	-1000	+4 697	-1000	+4 344
Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	< 80 %	136 %	< 80 %	182 %
Kunnan tuloveroprosentti	> 9,47	8,40	> 9,32	8,40
Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä, €/asukas	> 12 824	2 581	> 12 099	3 523
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	< 0,8	2,4	< 0,8	2,3

Vuoden 2025 tilinpäätöksessä konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on selvästi heikentynyt, samoin laskennallinen lainanhoitokate. Arviointimenettelyn raja-arvoja ei vielä lähestytä, mutta kehitysuuntaa on pyrittävä aktiivisesti muuttamaan.

Kaupungin taloudellinen tilanne on viime aikoina heikentynyt nopeasti. Tilikausien 2023 ja 2024 selvästi ylijäämäisistä tuloksista on siirrytty suunnittelunäkymään, jossa pysyvästi alijäämäiset tulokset kertovat menojen ja tulojen kroonisesta epäsuhdasta. Vastaavat talouden haasteet koettelevat tällä hetkellä koko kuntakenttää. Kuntien palvelutuotannon kustannukset kasvavat mutta rahoituspohja heikkenee.

Kaupunginvaltuusto päätti 15.12.2025 talousarvion hyväksymisen yhteydessä käynnistää talouden tasapainottamisohjelman päivittämisen taloussuunnitelmakaudelle 2026–2028. Edellinen tasapainottamisohjelma hyväksyttiin valtuustossa 17.6.2024. Tasapainottamisohjelman päivittämisen ja toimenpiteiden toteuttamisen tavoitteena on viimeistään taloussuunnitelmakaudelle 2027–2029 tasapainoinen, kestävä ja vahva kuntatalous, jolla turvataan kaupungin elinvoimaa.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Strategia on otettava huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa.

Viitasaaren kaupunkistrategia on laadittu vuosille 2022–2026 ja se on hyväksytty 12.9.2022.

VIITASAARI *Pikkasen parempi periferia*

VISIO 2035

Vahvasti viitasaarelainen

Vuonna 2035 Viitasaari on 10 000 asukkaan ja kausiasukkaan elinvoimainen, luonnon voimavaroja kestävästi hyödyntävä, kasvava seutukeskus.

Toiminta-ajatus:
Edistämme asukkaidemme hyvinvointia, sivistystä ja alueemme elinvoimaa laajassa yhteistyössä.

Arvomme:
Vastuullisesti, rohkeasti ja avoimesti.

Päämäärät

1. Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.
2. Viihtyisää asumista keskustasta kyliin.
3. Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.
4. Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari.

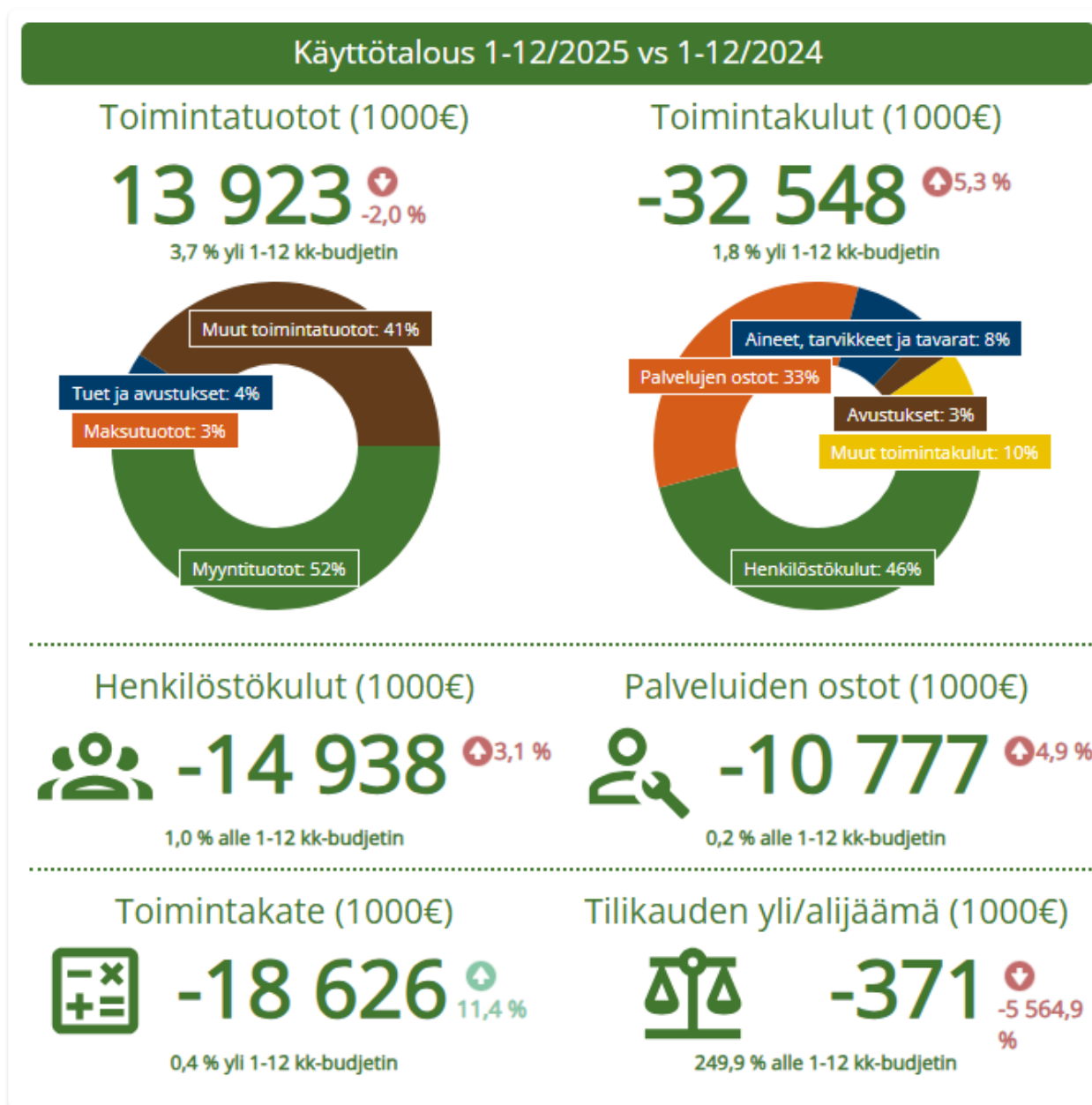
Vuoden 2025 talousarviossa asetettujen kaupunkistrategian ja toimialojen strategisten tavoitteiden sekä kaupunkikonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen esitetään jäljempänä palvelualueiden toimintakatsauksissa.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion käyttötalousoosassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen. Valtuustoon nähden käyttötalousoosassa sitovia eriä ovat palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot.

Käyttötalousoosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Käyttötalouden yhteenveto palvelualueittain

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2024	TA2025	TAM2025	MTA2025	TP2025	Tot. %	Poik. €
YLEISHALLINTO							
TOIMINTATUOTOT	52 977	7 000	0	7 000	7 146	102,1 %	146
TOIMINTAKULUT	-1 143 252	-542 785	-710	-543 495	-819 737	150,8 %	-276 242
TOIMINTAKATE	-1 090 275	-535 785	-710	-536 495	-812 591	151,5 %	-276 096
HALLINTOPALVELUJEN PALVELUALUE							
TOIMINTATUOTOT	1 638 480	1 654 638	0	1 654 638	1 888 310	114,1 %	233 672
TOIMINTAKULUT	-1 778 852	-1 878 626	-1 373	-1 880 000	-2 130 134	113,3 %	-250 134
TOIMINTAKATE	-140 371	-223 988	-1 373	-225 362	-241 824	107,3 %	-16 462
ELINVOIMAPALVELUJEN PALVELUALUE							
TOIMINTATUOTOT	559 153	296 458	74 313	370 771	616 736	166,3 %	245 965
TOIMINTAKULUT	-2 179 819	-2 470 403	-317 799	-2 788 202	-2 523 620	90,5 %	264 582
TOIMINTAKATE	-1 620 666	-2 173 945	-243 486	-2 417 431	-1 906 884	78,9 %	510 546
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN PALVELUALUE							
TOIMINTATUOTOT	1 229 407	795 270	0	795 270	1 083 066	136,2 %	287 796
TOIMINTAKULUT	-16 002 569	-16 776 767	-77 584	-16 854 351	-16 859 321	100,0 %	-4 970
TOIMINTAKATE	-14 773 162	-15 981 497	-77 584	-16 059 081	-15 776 255	98,2 %	282 826
ELINYMPÄRISTÖN JA ASUMISEN PALVELUALUE							
TOIMINTATUOTOT	8 469 027	8 267 542	-307 085	7 960 457	8 544 908	107,3 %	584 451
TOIMINTAKULUT	-7 069 375	-7 442 929	-11 791	-7 454 720	-7 994 258	107,2 %	-539 538
TOIMINTAKATE	1 399 653	824 613	-318 876	505 737	550 650	108,9 %	44 913
YMPÄRISTÖPALVELUJEN PALVELUALUE							
TOIMINTATUOTOT	2 150 720	2 278 803	0	2 278 803	2 162 705	94,9 %	-116 098
TOIMINTAKULUT	-2 556 426	-2 737 259	-10 491	-2 747 750	-2 577 612	93,8 %	170 138
TOIMINTAKATE	-405 706	-458 456	-10 491	-468 947	-414 907	88,5 %	54 040